

2
0
2
3

BRUSSELS PLATFORM VOOR GEESTELIJKE GEZONDHEID

ACTIVITEITEN RAPPORT

INHOUD

Inleiding	4	Onderzoek en analyses	76
Missies	8	Ondersteuning en begeleiding voor oekraïense begunstigden van tijdelijke bescherming	78
Middelen	9	Conclusie en vooruitzichten	82
Overleg	12		
Huisvesting en geestelijke gezondheid	12		
Verslavingen	23		
IBDD	29		
Forensische Psychiatrie	32		
Vlaamse Vleugel.....	38		
Preventie in Geestelijke Gezondheid en Jongeren	42		
Bemiddeling	44		
Betrokkenheid van gebruikers en naasten - Interface.....	54		
Opleidingen	64		
Informatie, Communicatie en Bewustwording	70		

1. INLEIDING

Het jaar 2023 werd gekenmerkt door belangrijke uitdagingen die de geestelijke gezondheid over de hele wereld hebben beïnvloed. De nasleep van de COVID-19-pandemie, geopolitieke conflicten zoals de oorlog in Oekraïne, en economische en klimaatcrises hebben allemaal bijgedragen aan een toename van stress en angst.

Op Europees niveau¹ is geestelijke gezondheid als een belangrijke prioriteit geïdentificeerd. Volgens schattingen vertegenwoordigen de economische kosten die gepaard gaan met mentale stoornissen meer dan 42% van het bruto binnenlands product (BBP); sommige hiervan vloeien direct voort uit behandelingen, terwijl andere indirect verband houden met dalende werkgelegenheidspercentages en productiviteit (OESO, 2021). Kwaliteitsvolle zorg die tijdig wordt verstrekt, kan de resultaten verbeteren en het aantal zelfmoorden en de oversterfte bij mensen met mentale stoornissen verminderen. De gegevens die door de OESO zijn verzameld, tonen aan dat de sterftcijfers van mensen met schizofrenie en bipolaire stoornissen in de meeste OESO-landen meer dan twee keer zo hoog zijn als die van de algemene bevolking.

De door patiënten gerapporteerde ervaringsmaatregelen (PREM)² zijn indicatoren die worden gebruikt om de kwaliteit van de geestelijke gezondheidszorg te beoor-

delen op basis van de getuigenissen van patiënten. Deze maatregelen zijn bedoeld om te begrijpen hoe patiënten de diensten die ze ontvangen waarnemen, met de nadruk op respect en beleefdheid van de zorgverleners. Ze worden steeds gebruikelijker in het veld van de geestelijke gezondheidszorg om zorg te garanderen die op de persoon is gericht.

Volgens het rapport van de OESO variëren de resultaten aanzienlijk van land tot land. Bijvoorbeeld, het percentage patiënten dat aangeeft met beleefdheid en respect te zijn behandeld in psychiatrische ziekenhuizen en poliklinische diensten varieert van 49% in Nieuw-Zeeland tot 100% in Portugal. Voor poliklinische psychiatrische instellingen heeft Nieuw-Zeeland het laagste percentage tevreden patiënten (65%), terwijl België het hoogste percentage heeft (98%).

Deze indicatoren zijn essentieel voor het verbeteren van de kwaliteit van zorg en het garanderen dat geestelijke gezondheids- en psychiatrische diensten voldoen aan de verwachtingen en behoeften van patiënten.

De Europese Commissie³ heeft verschillende initiatieven gelanceerd om de toegang tot geestelijke gezondheidszorg te verbeteren en bestaande ondersteuningssystemen te versterken, met de nadruk op preventie, behandeling en sociale re-integratie.

Mensen met een psychiatrische aandoening hebben een hoger sterftecijfer dan de algemene bevolking. In België wordt één op de drie mensen tijdens zijn of haar leven geconfronteerd met geestelijke gezondheidsproblemen.

Brusselse Context

Brussel onderscheidt zich door zijn culturele en etnische diversiteit met een bevolking van 1.241.175 inwoners in 2023. Dit cijfer omvat niet:

- Studenten die mogelijk niet permanent verblijven
- Pendelaars die werken en 's avonds naar huis terugkeren
- Toeristen, diplomaten, niet-ingezetene bewoners
- Mensen zonder papieren

Ongeveer 39,1% van de inwoners is van buitenlandse afkomst en 35,3% heeft niet de Belgische nationaliteit. Bij de jongeren onder de 18 jaar heeft 83,9% minstens één ouder van niet-Belgische afkomst en is 60,1% van niet-Europese oorsprong. Deze diversiteit voegt extra

complexiteit toe aan het beheer van geestelijke gezondheid in het Gewest.

Het sociaaleconomische profiel van de Brusselse inwoners onthult aanzienlijke ongelijkheden die de geestelijke gezondheid beïnvloeden. Het werkloosheidspercentage in Brussel is hoger dan het nationale gemiddelde en de regio kent een significant aandeel huishoudens die in armoede leven. In 2020 had de helft van de Brusselse huurders toegang tot slechts minder dan 20% van de huurmarkt en een groot deel van de bevolking leefde in overbevolkte woningen, wat stress en angst verergerde.

In zijn toespraak op de laatste Staten-Generaal van Gezondheid en Welzijn⁴, zei Pierre Verbeeren (DG OCMW Brussel): “Wat men moet begrijpen om Brussel te begrijpen, is dat van de huidige 1.250.000 inwoners slechts 1 op 5 er in 2003 woonde. Dit betekent dat een miljoen van de huidige inwoners van Brussel 20 jaar geleden geen Brusselaar was.

Brussel wordt dus gekenmerkt door stromen van mensen. De stroom van mensen door Brussel is zeer krachtig. Ik wil u uitnodigen om hier een metafoor te gebruiken. Als we de bevolking van Brussel zouden vergelijken met water, zou ik u willen vragen om Brussel te zien als een rivier en niet als een meer. Maar we denken aan

Brussel alsof het een meer is. We moeten Brussel zien als een rivier en waarschijnlijk zelfs als een bergrivier. Als we Brussel beschouwen als een stroom in plaats van als een meer, betekent dit dat onze doelgroepen voortdurend veranderen of op zijn minst vaak veranderen. Dit houdt in dat onze organisaties en diensten te maken hebben met een enorme vernieuwing van ons publiek.”

De Brusselse actoren in de geestelijke gezondheid en psychiatrie moeten zich voortdurend aanpassen om te voldoen aan de veranderende en gevarieerde behoeften van de Brusselse bevolking.

Als voorzitter en afgevaardigde bestuurder van het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid willen wij onze diepe dankbaarheid uitspreken aan al onze medewerkers, zowel de loontrekkende als de talrijke vrijwilligers, voor hun inzet en buitengewone bijdrage aan de missies die ons zijn toevertrouwd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Wij bedanken ook hartelijk alle professionals uit de sectoren die wij vertegenwoordigen: psychiatrische ziekenhuizen en algemene ziekenhuizen, ambulante geestelijke gezondheidsdiensten, professionals in de verslavingszorg, ambulante revalidatiecentra, psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT), initiatieven beschut wonen (IBW), mobiele teams, evenals hui-

sartsen, alle partners van de Brusselse sociale sector en de coördinaties van de Brusselse netwerken Brumenta en Bru-Stars. Ten slotte willen wij de geestelijke gezondheidsgebruikers en hun naasten bedanken die ons steunen en verrijken met hun waardevolle ervaringsdeskundigheid. Uw toewijding en samenwerking zijn essentieel voor het continu verbeteren van de geestelijke gezondheidsdiensten in Brussel en het voldoen aan de behoeften van onze diverse en voortdurend veranderende gemeenschap.

Dit jaarverslag biedt een gedetailleerd overzicht van de activiteiten en prestaties van het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid in 2023. Het benadrukt de geboekte vooruitgang evenals de resterende uitdagingen, en doet aanbevelingen voor de verbetering van de geestelijke gezondheid in Brussel in de komende jaren.

Luc Detavernier
Afgevaardigde-
bestuurder

Pr. Gérald Deschietere
Voorzitter

1 Bron : OECD (2023), *Health at a glance 2023 : OECD Indicators, OECD Indicators*, Éditions OCDE, Paris, <https://doi.org/10.1787/7a7afb35-en>.

2 In het Engels betekent PREM «Patient Reported Experience Measures». Deze metingen worden gebruikt om de kwaliteit van de gezondheidszorg te evalueren op basis van de ervaringen en percepties gerapporteerd door de patiënten. Ze stellen ons in staat gegevens te verzamelen over hoe patiënten de gezondheidsdiensten die ze ontvangen beleven en ervaren, met de nadruk op aspecten zoals respect, hoffelijkheid en de algemene kwaliteit van de interacties met de zorgverleners.

3 https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-06/com_2023_298_1_act_fr.pdf

4 <https://www.kenniscentrumwvz.be/sites/default/files/bijlagen/Kenniscentrum%20WWZ%2026%2003%2024%20Verbeeren%20NL.pdf>

2. MISSIES

Het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid (BPGG) is een organisatie die tot doel heeft actieve overleggen te voeren en coördinaties te ontwikkelen met instellingen en geestelijke gezondheidsdiensten in Brussel om de kwaliteit van zorg te verbeteren en te voldoen aan de geestelijke gezondheidsbehoeften van de bevolking.

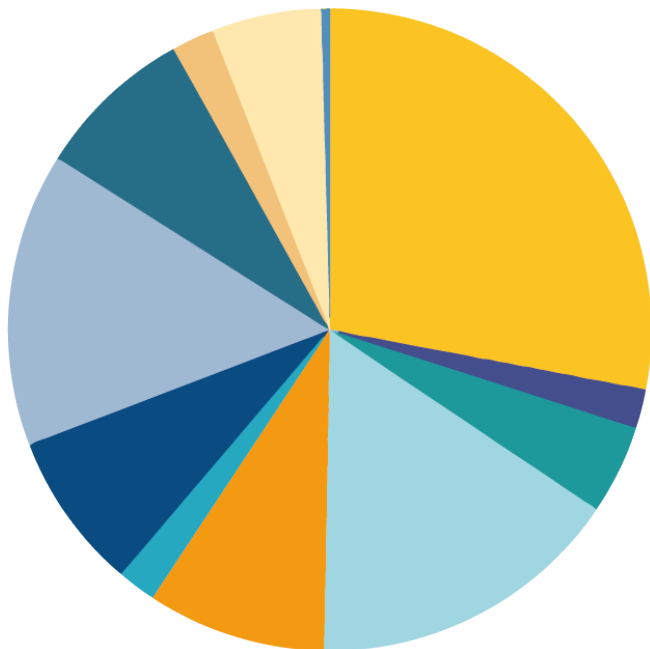
Haar missies omvatten onder andere het organiseren van het geestelijke gezondheidsbeleid, in overleg met de belangrijkste actoren in de regio, het opzetten van strategische actieplannen, het verzamelen en analyseren van gegevens, de coördinatie van verschillende actoren in het zorgsysteem, samenwerking met verzekeringsinstellingen en toezichthoudende autoriteiten, evenals het bevorderen van onderzoek en evaluatie van gezondheidszorg. Daarnaast kreeg het Platform de taak om de sectoren Geestelijke Gezondheid en Verslaving dichterbij elkaar te brengen door samenwerking en overleg tussen verschillende actoren te vergemakkelijken.

In 2019 kreeg het Platform verschillende missies, zoals de coördinatie van gebruikers en familieleden, het ontwikkelen van initiatieven om geestelijke gezondheid te destigmatiseren bij de bevolking en professionals, de oprichting en coördinatie van de Brusselse Raad van Gebruikers en Familieleden in de geestelijke gezondheidszorg, evenals het bewust maken van actoren in de geestelijke gezondheidssector over vrijwilligerswerk. Het Platform zal ook werken aan destigmatisering en bijeenkomsten organiseren om patiënten te informeren over het bestaan van deze dienst.

► U kunt alle aanvullende missies vinden via de link: <https://platformbvl.brussels/nl/missies>

3. DE MIDDELEN

FINANCIËN

Voor de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2023 :

Coördinatie geestelijke gezondheid	435.829,60 €
Coördinatie Gebruikers en Nabestaanden	30.000 €
Coördinatie Verslavingen	70.000 €
Coördinatie en Projecten Bru-Stars	246.791,74 €
Subsidie GGC Bru-Stars	140.000 €
Vrijwilligerscel	30.000 €
Bemiddelingsdienst	124.000 €
Maribel Sociale Fondsen	230.539,35 €
Oekraïne-crisis Subsidie	123.968,06 €
Federale Subsidie Project Participatie	32.770,46 €
Subsidie Psybru Eerste Lijn Opleidingen	85.717,11 €
Andere Inkomsten	6796,14 €
TOTAAL	1.556.412,46 €

PERSONEELSZAKEN

Luc Detavernier

Directeur
Gedelegeerd Bestuurder
(1/2 VTE)

Cécile Vanden Bossche

Coördinator Geestelijke Gezondheid
Kwetsbaarheid Huisvesting
(1 VTE)

Johan Verhaeghe

Coördinatie NL
Bemiddeling NL
(1 VTE)

Hajar Laghmiche

Bemiddelaar
(1 VTE)

Hassane Moussa

Coördinatie -
Administratie - Budgetten
(1 VTE)

Anastasiya Sumaryuk

Coördinatie Oekraïne
(1 VTE)

Olivier De Gand

Coördinator
Interface
(1 VTE)

Lauraine Lukoj

Bemiddelaar
(1/2 VTE)

Ouafa Boughir

Socioloog belast met
studies
(1 VTE)

Philippe Blondiau

Coördinator WG
Gedwongen opname
WG PVT (1 VTE)

Valérie Muller-Kurz

Projectmedewerker
Peer Support
(1/3 VTE)

Rosane Patte-Davaux

Bemiddelaar
(1/2 VTE)

René Bartholemy

Projectmedewerker Schieve Niouz
Opleidingen & Ervaringsdeskundi-
gheid (1 VTE)

Kathleen Coppens

Coördinator van het Bru-Stars
Netwerk
(1 VTE)

Aude Dion

Coördinatie Verslavingen
(1/2 VTE)

Sophie Céphale

Projectmedewerker
Peer Support (1/3 VTE)

Kelly Gustot

Projectmedewerker
Jongeren & Kinderen
(1/3 VTE)

Hortense Stinglhamber

Communicatieverantwoordelijke
(3/4 VTE)

Valérie Debadts

Projectmedewerker Plug'In
(1/2 VTE)

Véronique Manneback

Administratief Referent Bru-
Stars
(1 VTE)

4. OVERLEG

HUISVESTING EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Brussel kenmerkt zich door een intense economische activiteit maar ook door steeds moeilijker wordende sociale realiteiten. Het aantal begunstigden van een Leefloon (meer dan 45.000 mensen) is in 10 jaar tijd met 58% gestegen¹. De huisvestingscrisis wordt verergerd en verhardt. Sinds 1985 zijn de huurprijzen elke 10 jaar met 20% gestegen buiten de inflatie om. Resultaat: 60% van de Brusselaars strijden om 10% van de betaalbare huurmarkt². De meerderheid van de huurders besteedt tussen 41% en 65% van het totale huishoudinkomen aan huisvesting³. De regio heeft 40.000 sociale woningen terwijl er 50.000 huishoudens op de wachtlijst staan⁴ en gemiddeld 10 jaar moeten wachten om toegang te krijgen tot een dergelijke woning.

Vandaag de dag wordt geschat dat 34% van de Brusselse bevolking het risico loopt in extreme armoede te vervallen⁵.

Volgens Sciensano (Belhealth 2022)⁶ : vrouwen, en meer specifiek alleenstaande moeders die een kind opvoeden, jongeren en personen met maximaal een middelbareschooldiploma zijn het meest blootgesteld aan geestelijke gezondheidsproblemen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2023 werd gekenmerkt door de stijging van de energieprijzen en inflatie, wat de sociaaleconomische situatie van kwetsbare groepen verslechterde. Het gemiddelde inkomen steeg niet genoeg om de stijgende huurprijzen te compenseren. En de indexering van de huurprijzen werd niet opgeschort. Unia meldt dat in bijna de helft van de discriminatiedossiers op de huisvestingsmarkt de eigenaar zich baseert op het niet-relevante criterium van financiële middelen om zijn huurder te kiezen. Dit type uitsluiting komt vaak voor bij mensen die dubbel kwetsbaar zijn, zowel financieel als mentaal, omdat deze groep als «problematisch» wordt beschouwd.

¹ Laatste welzijnsbarometer van het Observatorium voor gezondheid en welzijn <https://www.vivalis.brussels/nl/nieuws/welzijnsbarometer-2023>

² <https://www.rtbfb.be/article/les-constructions-neuves-ne-resoudront-pas-la-crise-du-logement-bruxellois-11331123>

³ <https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2008-8-page-7.htm>

⁴ Mémoire RBH <https://www.socialenergie.be/wp-content/uploads/RBDH-Memorandum-2023-1.pdf>

⁵ <https://bx1.be/categories/news/plus-dun-tiers-des-bruxellois-menaces-de-pauvrete-ou-dexclusion-sociale/>

⁶ https://www.sciensano.be/sites/default/files/bulletin_3_belhealth_fr.pdf

Werkgroep Functie 5 (Geestelijke gezondheid, huisvesting, kwetsbaarheid)

Het BPGG organiseert een Werkgroep (WG) genaamd WG F5⁷ Geestelijke Gezondheid Huisvesting Kwetsbaarheid: een platform voor uitwisseling, analyse, informatie en het uitbrengen van aanbevelingen waarbij partners uit de geestelijke gezondheidszorg, zoals IHP, SPAD, mobiele teams (kwetsbaarheid en SASLS), de huisvestingssector (AIS, RBDH, Bico-federatie) en maatschappelijke hulp (SMES, eerstelijnsdiensten, daklozenhulpdiensten) samenkomen. Deze visie komt ook tot uiting in de algemene beleidsverklaring van de Brusselse regering, die benadrukt dat een samenhangende visie op gezondheid moet aansluiten op sociale beleidsmaatregelen die rekening houden met de meest kwetsbaren.

De WG werd beïnvloed door de actualiteit en de groeiende moeilijkheden met kwetsbare doelgroepen: OCMW, jongeren in zwervende situaties, migratiecrisis, etc. Deze trends belemmeren de mogelijkheid voor sommige diensten om hun missie uit te voeren.

De groep was verheugd over de bouw van enkele honderden sociale woningen en de invoering van een algemeen voorkeurecht in de hele regio, zodat overheden onroerend goed kunnen verwerven tegen marktprijzen en voorwaarden om het om te zetten in publieke woningen. Echter, deze initiatieven, hoewel stimulerend, blijven volstrekt onvoldoende om een structureel alternatief te bieden voor betaalbare huisvesting en de toegang tot huisvesting te verbeteren voor kwetsbare en mentaal kwetsbare personen.

In maart richtte de WG zich op de ontwikkeling van het project voor een opvangplek «Le Battement», gericht op het bieden van een rustplek voor mensen die uit het ziekenhuis komen. Helaas vond het project niet de nodige financiële steun om van de grond te komen. De WG ontwikkelde een communicatie-instrument «Memo uitgaande patiënten»⁸ om de uitstroom van ziekenhuispatiënten zonder nazorg te verminderen, gericht op sociaal werkers in ziekenhuizen. De groep pleitte ook voor een betere aandacht voor de problematiek van toegang tot huisvesting in het kader van de ontwikkeling van het Geïntegreerd Sociaal Gezondheidsplan (PPSI). Dit plan streeft naar een effectievere coördinatie van sociale en gezondheidsdiensten om de toegang tot zorg en de resultaten voor patiënten te verbeteren.

⁷ In overeenstemming met de functie 5 van de hervorming van de GGZ

⁸ Ontwerp in uitvoering

In juni besprak de WG de transformatie van eenheid 511 (psychiatrie) van CHU St Pierre in een mobiel team F2A in samenwerking met CHU Brugmann. Hedera, een nieuw therapeutisch project voor jongeren van SPAD Epsilon, en de ontwikkeling van «High Intensive Care (HIC)»-projecten werden ook besproken. Ten slotte heeft de WG haar aanbevelingen in 2023 op grote schaal gecommuniceerd naar beleidsmakers en partners op het gebied van geestelijke gezondheid en huisvesting, om het bewustzijn van de betrokken systemische kwesties te vergroten:https://platformbxl.brussels/sites/default/files/202305/VF_recommandations_mars2023_GTsantementale_logement.pdf.

Vooruitzichten :

In 2023 kwam de WG vier keer samen via videoconferentie met niet-Belgische structuren die met een vergelijkbaar publiek werken: in Parijs, Lille, Nederland en Quebec. Deze benadering moet het mogelijk maken om de problemen die Brussel ondervindt te vergelijken met die van andere grote steden. Innovatieve modellen en projecten ontwikkeld elders zouden ook als inspiratiebron moeten dienen. De WG zal een nota opstellen voor de volgende legislatuur over mensen zonder huisvestingsoplossingen in de geestelijke gezondheidssector (BW, ziekenhuizen, etc.).

De VZW is ontstaan in 2020 als gevolg van de mobilisatie van de leden van WG F5. Bru4home speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van dakloosheid. Als eerste multisectoriële VZW zorgt het ervoor om betaalbare woningen te vinden voor een kwetsbaar publiek in psychische nood. Dit publiek wordt gevolgd door medewerkers uit de sectoren geestelijke gezondheid, handicap, justitie, jeugdzorg, verslaving en daklozenhulp. De meeste van dit publiek komt (of wil komen) uit instellingen en heeft geen huisvestingsoplossing. Naast het vinden van woningen zorgt de VZW ervoor dat kwetsbare mensen in hun woning kunnen blijven dankzij multidisciplinaire begeleiding door de 17 leden (VZW's). Meer informatie is te vinden op www.bru4home.be.

De coördinator geestelijke gezondheid, kwetsbaarheid, huisvesting van het BPGG bekleedde tot november 2023 het mandaat van voorzitter van de VZW.

De subsidie van Bru4home werd in 2023 verlengd dankzij het kabinet van minister Maron. Eind 2023 telde de VZW 85 mensen in huisvesting via een overeenkomst met Bru4home. Het behoud in huisvesting was 95%. Het vinden van woningen maakt het niet mogelijk om jaarlijks aan alle leden van Bru4home een woning toe te wijzen. Bru4home is daarom gedwongen om aanvragen van nieuwe VZW's die lid willen worden om te profiteren van woningen, te weigeren.

De toewijzingsratio van sociale woningen per gemeente is oneerlijk: 9 Brusselse gemeenten wijzen geen woningen toe aan Bru4home. Door een gebrek aan voldoende woningen heeft de VZW besloten zich ook te richten op het aanbod van doorstroomwoningen.

In 2023 werd Bru4home geconfronteerd met weigeringen van de Sociale Verhuurkantoren (SVK) uit vrees dat het kwetsbare publiek niet in staat zou zijn om hoge energiekosten te betalen in de context van de energiecrisis. De VZW heeft ook te maken gehad met druk om leegstand en verhuurschade op zich te nemen, hoewel dit wettelijk de verantwoordelijkheid van de SVK's is.

Dankzij een subsidie van het kabinet van staatssecretaris Ben Hamou kon de VZW in september twee halve tijdse medewerkers aanstellen voor gemeenschapswerk in een gebouw in NOH (20 Bru4home-begunstigden en meer dan 40 kwetsbare mensen). De SVK was bijzonder geïnteresseerd in het ontwikkelen van een gemeenschapsproject op deze locatie, gezien hun onvermogen om de spanningen en het gevoel van onveiligheid van de bewoners effectief te beheren.

Bru4home vestigt de aandacht op de grote sociale woningbouwprojecten en beveelt aan om zoveel mogelijk geïsoleerde woonenclaves zonder sociale mix te vermijden.

Vooruitzichten :

De VZW, gesubsidieerd als initiatief, hoopt op een duurzame en structurele financiering om haar basisopdrachten te vervullen. Ze verwacht ook het statuut van Vereniging voor Woninginrichting (VWI) te verkrijgen.

WG Psychiatrische Verzorgingstehuizen (PVT)

Wat is een Psychiatrisch Verzorgingstehuis (PVT)?

PVT's bieden onderdak aan mensen met chronische psychische stoornissen of een mentale handicap en bieden voortdurende begeleiding. Het doel is om psychiatrische ziekenhuisopnames te verminderen of te vermijden. De bewoners worden gehuisvest in eenpersoons- of tweepersoonskamers en delen gemeenschappelijke ruimtes. Ze profiteren van medische begeleiding en activiteiten om hun revalidatie en zelfstandigheid te bevorderen, met als doel hun sociale re-integratie.

Het BPGG coördineert een werkgroep met psychiaters en verantwoordelijken van PVT's in Brussel, evenals vertegenwoordigers van autoriteiten, om de opdrachten, normen en financiering van de PVT's te herzien. PVT's in Brussel werken sinds 1990 op een andere manier en worden niet voldoende financieel gewaardeerd voor alle activiteiten die ze uitvoeren, wat het moeilijk maakt om aan de huidige behoeften van de bewoners te voldoen. Een proefproject werd gelanceerd om de diensten aan te passen aan de nieuwe behoeften. In 2023 richtten de inspanningen zich op de actualisering van de opdrachten van de PVT's met een focus op herstel en residentiële zorg, inclusief het definiëren van behoeften, het experimenteren met klinische praktijken, het versterken van het personeel en het netwerkwerk. De resultaten en aanbevelingen werden gecommuniceerd aan de overheden, die een extra VTE-financiering per PVT bevestigden.

In oktober 2023 presenteerden het BPGG en de verantwoordelijken van de PVT's de globale resultaten van het proefproject aan de leden van de Adviesraad GGZ van de GGC en de leden van de Technische Commissie Revalidatie/Geestelijke Gezondheid van Iriscare. De leden van deze organen kregen daarna verduidelijkingen over de aanpak en resultaten.

De Directie Gezondheid en Bijstand aan Personen van de GGC gaf het BPGG de opdracht om overleg te organiseren rond het ontwerp van het Besluit van het Verenigd College betreffende de programmerings- en goedkeuringnormen

voor PVT's in aanwezigheid van het kabinet Maron en de administratie van de GGC, de leden van de WG PVT en de vertegenwoordigers van de genoemde organen. De bijeenkomsten begonnen in november. De leden van de WG PVT hebben wijzigingsvoorstellen uitgewerkt en ingediend bij de overheden. Er zullen in 2024 nog momenten van herziening zijn. De WG PVT kwam 9 keer bijeen in 2023, met een actieve deelname van alle medische en administratieve directies van de instellingen.

De vertegenwoordigers van de PVT's willen de bijeenkomsten van de WG PVT in 2024 voortzetten om ervaringen en uitdagingen met betrekking tot hun opdrachten uit te wisselen. De prioriteiten zullen begin 2024 worden vastgesteld.

Specifieke vergaderingen werden georganiseerd om de behoeften van de PVT's te evalueren. Een ontmoeting met de sector van de Rust- en Verzorgingstehuizen werd ook gepland op 26 april 2023. Bovendien was de WG betrokken bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit (bijeenkomsten met de kabinetten en Vivalis) dat de PVT-Ordonnantie van 23/11/2023 ten uitvoer legt.

Initiatief Beschut Wonen (IBW)

Informatie over de werking :

De voorzitterschap van de WG wordt waargenomen door Kathy Lievens van IBW Mandragora / Festina Lente. De voertaal is het Nederlands. Iedereen spreekt in zijn eigen taal.

De leden zijn Nederlandstalige en Franstalige IBW's en hun vertegenwoordigers komen samen om ervaringen uit te wisselen en om behoeften of uitdagingen te signaleren en oplossingen te zoeken waar mogelijk. Bovendien worden regelmatig deskundigen uitgenodigd om hun kennis te delen. Gemiddeld nemen 12 tot 15 personen deel aan de vergaderingen.

De lidorganisaties zijn de volgende IBW's:

- Antonin Artaud
- Casmmu
- De Lariks
- Festina Lente
- Huize Jan De Wachter
- Mandragora
- Nieuwe Thuis
- Primavera
- Thuis

De vergaderdata in 2023 waren: 9 februari, 13 april, 8 juni, 14 september en 16 november. De vergaderingen worden doorgaans gehouden in de lokalen van het Platform.

Doelstellingen en activiteiten:

De doelstellingen van de WG-vergaderingen zijn:

- de medewerkers van de Brusselse IBW's samenbrengen;
- informatie verzamelen en delen over thema's en initiatieven gerelateerd aan de begeleiding van bewoners;
- samen nieuwe werkrichtingen en overwegingen voor nieuwe (en/of terugkerende) uitdagingen en problemen verkennen;
- werkbezoeken organiseren bij instellingen voor geestelijke gezondheid en bij organisaties waarmee samenwerking mogelijk is (bijvoorbeeld met betrekking tot dagactiviteiten – «Groot Eiland»).

De genodigde sprekers in 2023 :

- Sophie Ombelet – Federale Bemiddelingsdienst voor Patiëntenrechten, een overzicht van kwaliteitszorg
- Heleen Vandeputte, Erik Verreyken, Pieter Gouvert – Herstel Academie
- Chayenne Krupa IBW Mandragora/Festina Lente – Begeleiden van seksualiteit in de context van psychische stoornissen / IBW

Evaluatie en vooruitzichten:

De leden van de WG zijn tevreden over het verloop van de bijeenkomsten en de behandelde thema's. De eerste stappen zijn gezet voor de heropstart van korte bijscholingen. Dit aspect was onderbroken tijdens de pandemie. Deze opleidingen (van een halve dag) richten zich op gespecialiseerde kennis of uitdagingen voor de medewerkers van de IBW's.

Het initiatief is genomen voor een update van de brochure met informatie over alle Brusselse IBW's. De nieuwe brochure zal verschijnen in 2024.

Context

In een context van een algemene toename van druggebruik en een heropleving van geweldsdelicten met betrekking tot verdoovende middelen, heeft de Coördinatie «Verslavingen» de Werkgroep «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie» nieuw leven ingeblazen. Deze WG vormt een platform voor overleg, informatie en uitwisseling van ervaringen tussen professionals uit de sectoren verslavingen, geestelijke gezondheid en justitie.

HET DRUGGEBRUIK IN BRUSSEL IN 2023

In haar laatste dashboard over het druggebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁹ wijst het agentschap Eurotox op de overvloed en diversiteit van het aanbod van drugs in de Belgische hoofdstad.

Hoewel het heroïnegebruik de afgelopen jaren is afgenomen, zijn cocaïne/crack, ketamine en pregabaline (Lyrica) in volle opkomst. Het gebruik van cocaïne en crack vormt in toenemende mate een echt volksgezondheidsprobleem met een schadelijke impact op de gezondheid in brede zin van de gebruikers: lichamelijke gezondheid, maar ook geestelijke gezondheid, sociale gezondheid (ontremming, agressiviteit, ...), economische gezondheid (criminaliteit, prostitutie, bedelarij, ...) ¹⁰. Er wordt ook steeds meer gesproken over nieuwe psychoactieve stoffen (synthetische drugs) die onmisbaar zouden kunnen worden als de bekende drugs niet meer beschikbaar zijn op de markt ¹¹.

In Brussel neemt de kwetsbaarheid toe, wat een impact heeft op de schadelijke effecten van druggebruik. Huisvestingonzekerheid is vaak verbonden met een toename van druggebruik en problematisch gebruik om het ondraaglijke draaglijk te maken ¹². Het kan leiden tot zichtbaar druggebruik voor de bevolking, wat wordt gezien als verstorend omdat het het samenleven beïnvloedt.

9 Tableau de bord de l'usage de drogues et ses conséquences sociosanitaires en Région de Bruxelles-Capitale 2022, Rosalie Régny, Clémentine Stévenot, Michaël Hogge (Eurotox), juillet 2023 (https://eurotox.org/wp/wp-content/uploads/Eurotox-TB-2022-Bruxelles_tma.pdf)

10, 11, 12 IDEM

DRUGS EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Het agentschap Eurotox stelt ook vast dat de opeenvolgende crises van de afgelopen jaren hebben geleid tot een algemene verslechtering van de geestelijke gezondheid van de bevolking. In deze context kan het gebruik van verdovende middelen een copingstrategie worden om een te zware psychische last te verlichten.

In hun SUMHIT-studie¹³ herinneren onderzoekers van de UCLouvain aan het sterke verband tussen geestelijke gezondheidsproblemen en het gebruik van verdovende middelen: veel mensen met problematisch gebruik lijden ook aan geestelijke gezondheidsproblemen, en een aanzienlijk deel van de mensen met een geestelijke gezondheidsprobleem gebruikt verdovende middelen. Geestelijke gezondheidsproblemen bemoeilijken echter de aanpak van verslavingsproblemen. Ze kunnen bijvoorbeeld een negatieve invloed hebben op de therapietrouw, de kans op terugval vergroten en de stigmatisering van gebruikers versterken. Hoewel het belangrijk is om verslavingen aan te pakken, is het ook cruciaal om rekening te houden met de bijbehorende problemen (fysieke gezondheid, geestelijke gezondheid, kwetsbaarheid). In de huidige context van overbelasting van de zorgdiensten is dit een echte uitdaging. Het is daarom essentieel om deze diensten over de hele lijn te versterken.

DRUGS EN JUSTITIE

In een context van constante overbevolking van de gevangenissen in België zit één op de twee gevangenen vast voor feiten gerelateerd aan verdovende middelen, wat ons land op de hoogste plaats van het Europese podium plaatst.

Binnen de gevangenissen betreuren de verenigingen die actief zijn in de hulp aan justitiabelen vooral het ontbreken van een beleid van risicobeperking in gesloten milieus, de moeilijkheid om de continuïteit van zorg voor gedetineerden te waarborgen en de complexiteit van de re-integratie van personen die de gevangenis verlaten. In zijn aanbevelingen roept de WG «Gezondheid, Drugs & Justitie» van de féda bxl (voorheen FEDITO BXL vzw) op tot «dringende en structurele veranderingen om het te snelle gebruik van vrijheidsstraffen te beperken.»¹⁴

13 SUMHIT Substance Use and Mental Health care InTegration – A study of service networks in mental health substance use disorders in Belgium, their accessibility, and users' needs, Chantry M., Magerman J., Fernandez K., De Ruyscher C., Sinclair D. L., Goethals I., Antoine J., De Maeyer J., Gremaux L., Vander Laenen F., Vanderplasschen W., Delespaul P., Nicaise P., 2023

14 Santé, Justice & prisons : recommandations de la féda bxl, janvier 2024

Meer in het algemeen rijzen steeds meer stemmen die de beperkingen van een repressief systeem aan de kaak stellen dat de socio-sanitaire aspecten van het drugsgebruik negeert. In een interview over dit onderwerp op La Première in maart 2024 stelde Alexis Goosdeel, directeur van het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving, bijvoorbeeld vast dat «een puur repressief model waarin de oorlog wordt verklaard aan drugs en hun gebruikers, geen bevredigende resultaten oplevert.» Een paradigmawijziging en een herverdeling van de middelen ten gunste van preventie en de zorg voor gebruikers lijken dus steeds onvermijdelijker.

Overleg tussen de sectoren «verslavingen», «geestelijke gezondheid» en «justitie»

De Coördinatie Verslavingen van het BPGG heeft als belangrijkste opdracht:

- Het organiseren van overleg tussen de geestelijke gezondheidssector en de gespecialiseerde verslavingssector;
- Het coördineren van werkgroepen en een netwerk van immersies voor werkers in de verslavings- en geestelijke gezondheidssector.

Zoals eerder vermeld, heeft de Coördinatie Verslavingen in 2023 de WG «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie» met een geheel nieuwe dynamiek nieuw leven ingeblazen. Deze herlancering werd mede vormgegeven met de belanghebbenden van de WG.

Tussen maart 2023 en september 2023 bereidde de Coördinatie Verslavingen de herlancering van de werkgroepen (WG) voor met als doel het netwerk uit te breiden en de behoeften van de actoren op het terrein te identificeren. Om dit doel te bereiken ontmoette de Coördinatie Verslavingen talrijke terreinactoren (tijdens individuele interviews, immersies...) en nam ze deel aan een reeks evenementen (conferenties, bezoeken aan instellingen, studiedagen...). Deze initiatieven hadden tot doel nieuwe deelnemers voor de WG te werven en de behoeften en verwachtingen van de sector te begrijpen.

Tegelijkertijd volgde de Coördinator Verslavingen verschillende opleidingen om haar vaardigheden in het faciliteren van vergaderingen en intervisies te verbeteren en om de ins en outs van de verslavingsproblematiek in Brussel beter te begrijpen.

In september/oktober 2023 werkten de Coördinatie Verslavingen en de deelnemers van de WG aan de cocreatie van de werkprincipes van de WG en de keuze van de prioritaire thema's om te behandelen.

De eerste twee vergaderingen van de WG «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie» stelden de verwachtingen en behoeften van de deelnemers vast, evenals de meest geschikte werkmethodes om hierop in te spelen.

De werkprincipes van de groep werden samen met de deelnemers van de WG onder impuls van de Coördinatie Verslavingen van het BPGG vastgelegd. Aan het eind van de eerste twee vergaderingen van de cyclus werden de volgende principes vastgelegd:

- Behoud van één enkele WG die de drie sectoren: verslavingen, geestelijke gezondheid en justitie, samenbrengt.
- De WG komt elke zes weken fysiek bijeen voor drie uur, op vrijdagmorgen van 9.30 tot 12.30 uur. De vastgelegde vergaderdata zijn: 22/09/2023; 20/10/2023; 01/12/2023; 12/01/2024; 23/02/2024; 05/04/2024; 17/05/2024; 28/06/2024.
- Bij elke vergadering worden een of twee thema's (van tevoren bepaald en aangekondigd) behandeld in de vorm van een presentatie (van een rapport, een specifieke instelling, goede praktijken, een nieuw initiatief...) en/of reflectiemomenten/uitwisselingen in subgroepen/intervisie. Er wordt ook tijd gereserveerd voor het delen van actualiteiten binnen de sector (evenementen, projecten, opleidingen...).
- De groep staat open voor alle professionals uit de sectoren verslavingen, geestelijke gezondheid en justitie: wie wil kan deelnemen, afhankelijk van beschikbaarheid en interesse in de geprogrammeerde thema's.
- Een verslag wordt systematisch opgesteld na elke vergadering en naar de volledige verspreidingslijst van de WG gestuurd. De elementen met hoge informatiewaarde uit dit verslag kunnen later worden gebruikt in publicaties zoals bredere verspreide artikelen, verzamelingen van goede praktijken, beleidspleidooien...

De Coördinatie Verslavingen onderhoudt nauwe banden met de féda bxl om ervoor te zorgen dat de in elke instelling ondernomen werkzaamheden complementair zijn en op de best mogelijke manier op elkaar kunnen worden afgestemd.

De eerste drie WG's van de nieuwe cyclus «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie» van het BPGG:

1. WG van 22/09/2023: 28 deelnemers. Herstart van de WG «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie»: doelstellingen, werkmethodes, agenda van de komende vergaderingen, prioritaire thema's. Presentatie: Pablo Nicaise en Mégane Chantry (UCLouvain) – De zorgbehoeften van gebruikers met geestelijke gezondheidsproblemen en middelengebruik. Onderzoeksprojecten: SUMHIT (Substance Use and Mental Health care Integration) + Parcours-ud.

2. WG van 20/10/2023: 18 deelnemers. Vervolg op de vaststelling van de werkprincipes van de WG.

3. WG van 01/12/2023: 26 deelnemers. Presentatie: Marion Guémas (I.Care) – «Praat met hen. Wanneer vrouwen in de gevangenis hun verhaal vertellen.» Intervisie: Casus gepresenteerd door Transit VZW.

Affiche « Verslavingsvoorzieningen in Brussel»

Op verzoek van de sectoren «verslavingen» en «geestelijke gezondheid» in 2022, heeft het BPGG de uitvoering van een afgeleide van de affiche «Geestelijke gezondheidsvoorzieningen in Brussel» voor de verslavingssector geïnitieerd.

In 2023 werden in dit kader bijeenkomsten georganiseerd en werd een eerste versie van de affiche «Verslavingsvoorzieningen in Brussel» gemaakt met de bedoeling het project voor te leggen aan de leden van de WG «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie.»

Dit mooie project, zeer verwacht door de sector, zal in 2024 worden voltooid.

Schieve Niouz

De Coördinatie Verslavingen van het BPGG heeft ook bijgedragen aan de Schieve Niouz door het schrijven van een artikel over de taken van Risicobeperking door Modus Fiesta op zomerfestivals.

Vooruitzichten

In 2024 wil de Coördinatie Verslavingen van het BPGG in dezelfde lijn doorgaan en verder groeien. Tot de projecten die ze wil realiseren, behoren:

- Voortzetting van de herstart van de vergadercyclus van de WG «Verslavingen Geestelijke Gezondheid & Justitie».
- Afronding van de affiche «Verslavingsvoorzieningen in Brussel».
- Samenwerking bij de organisatie van evenementen met betrekking tot verslavings-, geestelijke gezondheids- en justitiethema's.
- Lancering van een nieuwsbrief «verslavingen geestelijke gezondheid & justitie» (creëren van inhoud en verspreiden van informatie met betrekking tot deze thema's).

INTERSECTORAAL BEGELEIDINGSCOMITÉ DUBBELE DIAGNOSE (IBDD)

De term «Dubbele Diagnose» verwijst hier naar mensen met een verstandelijke beperking en een geestelijke gezondheidsprobleem en/of gedragsproblemen (voor een deel van dit publiek met een ernstige tot diepe beperking is het moeilijk om een geestelijke gezondheidsdiagnose te stellen; gedragsproblemen kunnen dan een aanwijzing zijn voor psychische moeilijkheden).

Deze werkgroep brengt vertegenwoordigers samen uit de sectoren Handicap en Geestelijke Gezondheid (wooncentra en begeleide appartementen, dag- en respijtzorgcentra, geestelijke gezondheidscentra, ziekenhuisafdelingen), maar ook de coördinaties van de netwerken Bru-stars en Brumenta, vertegenwoordigers van mutualiteiten, GIBBIS en regionale en communautaire overheden. Het wordt gecoördineerd door de Mobiele Interventiecel Maya in samenwerking met het BPGG.

De belangrijkste doelstellingen zijn het nadenken over de problemen bij de zorg voor deze doelgroep, het creëren van een ruimte voor kennisuitwisseling en het in kaart brengen van goede praktijken op het gebied van dubbele diagnose.

In 2023 organiseerde het BPGG bijeenkomsten die de vertegenwoordigers van de Dubbele Diagnose samenbrachten: IBDD, ziekenfondsen, Dubbele Diagnose-afdelingen van het Ziekenhuis Jean Titeca (CHJT) en de Kliniek Sint-Jan, en de federatie van zorginstellingen uit de publieke en private non-profitsector van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GIBBIS). De doelstellingen waren om de specificiteiten af te bakenen, de behoeften in de zorgketen in kaart te brengen en na te denken over manieren om de zorg te harmoniseren naar een coherente en globale aanpak. De resultaten van dit werk werden samengevoegd in een nota die aan de politieke autoriteiten werd overhandigd. Daarnaast coördineert de groep het politieke lobbywerk door de genomen initiatieven uit te wisselen en te bespreken welke gezamenlijke stappen moeten worden ondernomen om bij de bevoegde overheden onder de aandacht te brengen.

Deze bijeenkomsten gaven de ziekenfondsen en GIBBIS de mogelijkheid om de nodige informatie te verzamelen voor hun memoranda aan de verschillende politieke partijen in het vooruitzicht van de verkiezingen van 2024.

De belangrijkste uitdagingen en aanbevelingen voor het verbeteren van de zorg voor deze doelgroep zijn:

- Erkenning van een specifiek zorgtraject voor deze doelgroep.
 - Versterking van het zorgaanbod, zowel de bestaande gespecialiseerde eenheden (CHJT Titeca/Kliniek Sint-Jan) als gespecialiseerde mobiele teams, maar ook versterking van de dag- en opvangstructuren.
 - Het creëren van extra structuren die diagnoses kunnen stellen en patiënten kunnen doorverwijzen naar geschikte diensten.
 - De waardering van specifieke psychiatrische consultaties voor Dubbele Diagnose.
 - Versterking van de samenwerking tussen de federale overheid en de deelstaten die bevoegdheden delen op het gebied van gezondheid, om te streven naar een globaal beleid voor deze doelgroep. In de huidige context blokkeren administratieve complexiteiten de toegang van de begunstigen tot de zorg waar ze recht op hebben. Het is daarom noodzakelijk om de erkenningscriteria tussen de regio's te harmoniseren om de mogelijkheden voor opname in bestaande zorgtrajecten te vergemakkelijken.
 - Versterking van de psycho-medisch-sociale beroepen door de ontwikkeling van gespecialiseerde opleidingen over de problematiek van Dubbele Diagnose in academische curricula.
-

Vooruitzichten 2024:

Het BPGG en zijn partners zullen doorgaan met de uitvoering van concrete acties gericht op de identificatie en waardering van deze verschillende behoeften (formuleren van aanbevelingen en politieke acties, integratie van crisis- en/of noodopvang).

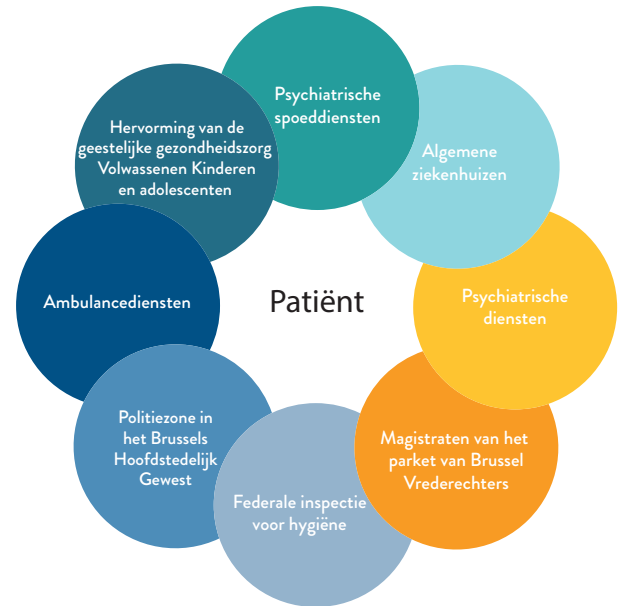
FORENSISCHE PSYCHIATRIE

Er zijn twee soorten internering: de beschermingsmaatregel (wet van 1990) en het strafrechtelijk traject (wet van 2014). Het Platform coördineert de werkgroep «Forensische Psychiatrie - Gedwongen Opname» en neemt actief deel aan het «Strategisch Comité Zorgtrajecten voor Geïnterneerden» voor deze twee aspecten.

Beschermingsmaatregelen – Gedwongen Opname (GO)

De GO is een juridische bescherming voor mensen met psychische stoornissen. Het stelt gedwongen opname in een psychiatrische inrichting voor maximaal 40 dagen mogelijk als aan drie voorwaarden wordt voldaan: de persoon heeft een gedecompenseerde psychische stoornis, vormt een gevaar voor zichzelf of anderen, en weigert zorg of er is geen andere zorgoptie beschikbaar.

Het BPGG speelt een centrale rol bij de coördinatie van de werkgroep «Gedwongen Opname». Deze brengt de verschillende actoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen die betrokken zijn bij de zorg voor deze patiënten, vanaf de vraag om psychiatrische expertises tot de gedwongen opname.

De leden van de werkgroep zijn de psychiatrische spoeddiensten, de erkende psychiatrische ziekenhuizen voor GO's, magistraten (parket en vrederechters), vertegenwoordigers van politiezones en de diensten voor ambulancevervoer.

De doelstellingen van de WG GO zijn:

- Ondersteunen van een intersectorale reflectie.
- Implementeren van goede praktijken en samenwerkingsprocedures.
- Bespreken van problematische situaties in samenwerkingen.
- Vertegenwoordigen van de Brusselse groep in uitwisselingen en overleg op alle niveaus.

In 2023 concentreerden de belangrijkste activiteiten van de werkgroep zich op de coördinatie en verbetering van de procedures voor de zorg voor patiënten. Bijeenkomsten werden elke zes weken georganiseerd om problemen te bespreken die zich voordeden in concrete samenwerkingen, met name tussen ambulanciers en politie tijdens het vervoer van patiënten na expertises. De groep stelde een procedure op voor de eerlijke verdeling van GO's op basis van de opvangcapaciteit van elke instelling, met een telefoonlijn (GO-lijn) bij UVC St Pieter voor de dispatching van GO's tussen ziekenhuizen. Er werden reflecties uitgevoerd over thema's zoals opeenvolgende maatregelen in hetzelfde ziekenhuis, het beheer van patiënten die somatische zorg nodig hebben of een agressief profiel hebben, en het delen van beroepsgeheimen tussen diensten. De bewustwording voor humanisering van zorg in de forensische psychiatrie was ook een onderwerp van reflectie, evenals het beheer van in ziekenhuizen in beslag genomen drugs. De groep zocht naar alternatieven voor de uitdagingen veroorzaakt door het gebrek aan middelen en de verzadiging van de diensten, waarbij niet-dringende GO-aanvragen werden opgenomen in de dispatching van noodoproepen en de procedures voor minderjarigen werden aangepast.

Monitoring :

Zoals elk jaar heeft het BPGG in 2023 de wekelijkse monitoring van de expertisaanvragen door het parket bij de Nixon-lijn voortgezet. Deze regelmatige opvolging van expertisaanvragen vanuit spoedeisende diensten of ziekenhuisafdelingen is bedoeld om de relevantie van deze aanvragen te objectiveren en een passende aanpak te garanderen. In 2024, op basis van de globale resultaten van de GO-dataverzameling door de erkende ziekenhuizen, zullen we bepalen welke elementen kunnen worden gecommuniceerd (aan overheden, partners, studenten, het grote publiek). We zullen ook de partners uitnodigen om preciezere monitoringindicatoren te definiëren om onze monitorings explicieter te maken.

De monitorings wijzen op:

- Een constante toename van de expertisaanvragen: 1921 psychiatrische expertises werden uitgevoerd in 2021 en 2077 in 2023, een toename van 8,1%.
- Een constante toename van GO's: in 2016 waren er 977 GO's in Brussel. In 2023 noteerden we 1517 GO's, een toename van 55% in 7 jaar. Men schat dat het aantal GO's in de afgelopen 10 jaar is verdubbeld.

Wijzigingen van de Wet van 26 juni 1990, een intersectorale werkgroep Justitie-Psychiatrie werd opgericht om een bredere herziening van de wet voor te stellen op basis van recente voorstellen van het Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen (NRZV). De voorzitter van het BPGG neemt deel aan deze werkzaamheden. De resultaten van dit werk, aanvankelijk verwacht voor december 2018, worden in 2024 verwacht voor de volgende legislatuur. We zullen letten op de nieuwe maatregelen en alternatieven rond dringende en niet-dringende GO's en hun impact op de organisatie, de kwaliteit van zorg en samenwerkingsprocedures tussen partners. Opleidingen moeten worden georganiseerd om de wetswijzigingen en hun toepassing uit te leggen.

Interpellaties naar de Overheden:

Gezien een groeiende verzaaging en een afname van de middelen voor de zorg voor GO's, vooral door de bevrozing van bedden voor HIC-projecten in Brussel, heeft de WG herhaaldelijk de federale en regionale overheden aangesproken. In juli werd een nota opgesteld die de kritieke situatie in Brussel beschrijft, vergezeld van oplossingsvoorstellen op korte, middellange en lange termijn, ondersteund door brieven van de Conferentie van hoofdartsen van psychiatrische ziekenhuizen en de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie (VVP). Ondanks deze inspanningen blijven de reacties van de overheden beperkt. De groep zal in 2024 doorgaan met politieke acties om de benodigde middelen te verkrijgen.

Een WG gewijd aan crisiszorgtrajecten werd opgericht in samenwerking met Brumenta. De bevoegde overheden hebben interesse getoond in het ontwikkelen van concrete voorstellen voor Brussel, inclusief ambulante zorgtrajecten. Het is dus essentieel om de intersectorale samenwerkingen te benadrukken en globaal de behoeften en noodzakelijke middelen te identificeren, naast het vragen om specifieke extra middelen voor GO's.

Strafrechterlijke trajecten - Strategisch Comité Zorgtrajecten voor Geïnterneerden (STRACO-ZTG)

De FOD Volksgezondheid financiert sinds de jaren 2000 residentiële en ambulante zorgvoorzieningen en een specifiek mobiel team voor geïnterneerden die op proef zijn vrijgelaten. Deze zorgvoorzieningen hebben tot doel aangepaste zorg te bieden aan elke geïnterneerde om hun sociale re-integratie te bevorderen en te voldoen aan hun psycho-medisch-sociale behoeften. Het Straco is samengesteld uit verschillende zorg- en justitiële partners die samenwerken om samenwerking te bevorderen. Het Platform neemt ook deel aan de vergaderingen van het Straco om institutionele samenwerkingen in Brussel te faciliteren.

De ontwikkeling en versterking van zorgtrajecten voor geïnterneerden heeft tot doel aangepaste zorg te bieden aan elke geïnterneerde met als doel:

- Het bevorderen van de uitstroom uit beveiligde plaatsingsvoorzieningen en het opbouwen van re-integratieprojecten.
- Het bieden van een psycho-medisch-sociale reactie op de situaties van geïnterneerden.
- Het inspelen op een veelheid aan klinische profielen of geïndividualiseerde sociale re-integratieprojecten door een diversiteit aan therapeutische aanbiedingen te doen.
- Het ontwikkelen van netwerkpraktijken met de zorgverleners van geestelijke gezondheidszorgnetwerken, justitie-actoren en de justitiehuisen.

In 2023 hebben de leden van het Straco het Project Internering 2.0 voortgezet, dat tot doel heeft het zorgaanbod voor geïnterneerden per hof van beroep te versterken en aan te passen. Het kabinet van de FOD Volksgezondheid moedigt ook de actieve deelname van geïnterneerden en hun naasten binnen het ZTG aan door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen, peersupport, gebruikerscomités en de vertegenwoordiging van naasten. De vergaderingen van het STRACO richtten zich op de integratie van nieuwe partners die zich hebben aangesloten bij het zorgtraject

voor geïnterneerden bij het Hof van Beroep van Brussel (Housing First, Les Tropiques, IBW Nausicaa, de kliniek Sans Souci, peersupport en Alogdi).

Het Straco is een werkgroep die zich richt op de organisatie van zorg voor geïnterneerden die op proef zijn vrijgelaten binnen de instellingen van het Hof van Beroep van Brussel en de afstemming van specifieke zorg met de justitieactoren en met de reguliere zorginstellingen. Het is samengesteld uit verschillende partners zoals klinieken en mobiele zorgteams, justitiehuisen, coördinatoren van de hervorming van de geestelijke gezondheidszorg, enz. Het Platform neemt ook deel aan de vergaderingen en faciliteert institutionele samenwerkingen in Brussel.

WERKGROEP (WG) « VLAAMSE VLEUGEL »

Informaties over de werking:

De voorzitter is Ilse Segers van Dagcentrum Thuis. De voertaal is nederlands.

In de Vlaamse Vleugel is het de bedoeling om alle NL-talige actoren die actief zijn in de Brusselse GGZ samen te brengen om een uitwisseling van zowel hun expertise als hun noden mogelijk te maken.

Er nemen 15-20 personen deel aan de maandelijkse vergaderingen.

Er zijn 67 contactpersonen die 41 lidorganisaties vertegenwoordigen. De lidorganisaties zijn (*: lid sinds 2023):

1. Zone 107 – Brussel
2. UZ Brussel
3. Uilenspiegel
4. SOS Nuchterheid*
5. Solidaris Brabant*
6. Similes
7. Sans Souci
8. PVT Thuis
9. PSC Elsene
10. Netwerk Internering
11. Mobiel team Tela
12. Mobiel team trACTor
13. Mediter
14. LOGO Brussel*
15. Kliniek St Jan

16. Kenniscentrum WWZ
17. Kamillus Broeders van Liefde
18. IBW Primavera
19. IBW Nieuwe Thuis
20. IBW Huize Jan De Wachter
21. IBW De Lariks
22. IBW Brussel
23. IBW Antonin Artaud
24. HuisvandeMens Brussel*
25. Huis voor de gezondheid
26. Hubbie
27. Herstel Academie
28. Groep Intro
29. Den Teirling
30. Dagcentrum Thuis

31. Clubhouse Brussels*
32. UVC Brugmann
33. Christelijke Mutualiteit
34. CGG Brussel
35. CAW Brussel
36. Buddywerking
37. Bruzel
38. Brusselse Huisartsenkring*
39. Brussels University Consultation Center – VUB*
40. Brussels Platform Geestelijke Gezondheid
41. Brumenta/Bru-stars

De vergaderdata waren: 11 januari, 8 februari, 8 maart, 12 april, 10 mei, 14 juni, 13 september, 11 oktober, 8 november en 13 december.

De vergaderingen gaan zowel door in de lokalen van het BPGG en als bij de lidverenigingen van de Vlaamse Vleugel. Zo waren we te gast bij Dagcentrum Thuis, IBW De Lariks, Solidaris en PSC Elsene.

Doelstellingen en activiteiten:

De doelstelling van deze werkgroep is om:

- de samenwerking tussen de verschillende organisaties te bevorderen
- de kennis over elkaars expertise zowel als over elkaars noden of uitdagingen te bevorderen
- het netwerk van de participanten te verruimen
- informatie uit te wisselen over bestaande/nieuwe initiatieven
- informatie uitwisselen over de ontwikkelingen binnen de GGZ en het welzijnsbeleid

In 2023 ontving de Vlaamse Vleugel 17 gastsprekers:

1. Hugo Henneman lichtte de werking en visie van LOGO Brussel - www.vgc.be toe.
2. Bettina Kendip stelt zipster.care voor.
3. Ilse Segers
 - a. licht de werking van Dagcentrum Thuis toe en
 - b. laat ons kennismaken met een manier om met talenten van medewerkers om te gaan.
4. Hicham Vanborm stelt de Brussels Huisartsenkring voor.
5. Katrien Bonneu geeft een toelichting bij de werking van BRUCC.
6. Anja Rooselaer stelt IBW De Lariks voor.
7. Tine Berbé, Jordan Croes en Mieke Maerten – HuisvandeMens werpt een licht op de Patiëntenrechten, zingeving, autonomie en psychische kwetsbaarheid vanuit een vrij zinnig perspectief.
8. Cynthia van Thiel – Kenniscentrum WWZ geeft een inkijk in het wie-hoe-wat en waar en waarom van Cultuur Sensitieve Zorg.
9. Evi Verbeke, de auteur van 'Psychiatrie op drift' spreekt over hoe je vanuit een humaan perspectief aandacht kan hebben voor macht, veerkracht, verbeelding en verbinding.
10. Margot Desserano stelt Solidaris voor met aandacht voor de accenten voor GGZ.
11. Geertje Steegen, psychiater in UVC Brugmann geeft een Brusselse kijk op de Gedwongen Opname.
12. Kim Steeman van de lidorganisatie Familieplatform licht hun werking toe.
13. Annemie Bertels, medewerkster van Similes, licht pilootproject Familielmpact toe.
14. Mich Jonckheere, vrijwilliger bij Similes, plaatst de opleiding PROSPECT in de kijker.
15. Erik Thys, psychiater in het PSC Elsene, deelt een blik op Psychozorg.

Tijdens de vergaderingen wordt er ook altijd aandacht besteed aan het nieuws over geestelijke gezondheid en aan diverse punten (bijvoorbeeld vacatures, activiteiten, projecten, enz...).

Evaluatie en vooruitzichten:

De werking doorheen het jaar 2023 hervatte opnieuw haar werkritme van voor corona. De eerste voorbereidende stappen werden gezet om in 2024 opnieuw van start te gaan met korte bijscholingen, vormingen of infomomenten.

PREVENTIE IN GEESTELIJKE GEZONDHEID EN JONGEREN

Al lang is de geestelijke gezondheid van jongeren kwetsbaar. Sinds de covid-19-crisis zijn de symptomen verergerd en nemen de hulpvragen toe.

In de context van een groeiend onbehagen stemmen de belangrijkste aanbevelingen voor zorgverlening overeen met het belang van preventie- en sensibiliseringsinterventies.

Een van de missies van het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid is het organiseren van overleg over de verdeling van taken en de complementariteit van diensten en activiteiten over het hele spectrum, van vroegdetectie en preventie, op basis van de identificatie van de behoeften van de doelgroepen, om de kwaliteit van de zorg te verbeteren.

In dit kader hebben we een werkgroep opgericht die verschillende terreinactoren samenbrengt met een preventiemissie in geestelijke gezondheid voor kinderen en adolescenten. De terreinprofessionals komen uit verschillende zorgvoorzieningen zoals de CLB (Centra voor leerlingenbegeleiding), het Centrum voor Zelfmoordpreventie, Infor Jeunes en Eerstelijnspsychologen. Het Platform werkt ook nauw samen met het netwerk Bru-stars.

Doelstellingen van deze werkgroep zijn:

- Elkaar ontmoeten en banden smeden tussen werkers uit verschillende instellingen.
- Overzicht krijgen van de praktijken van elk en weten wat er bestaat op het gebied van preventie en zorgvoorzieningen specifiek voor jongeren.
- Dialoog mogelijk maken over dit thema.
- Behoeften van jongeren identificeren.
- Globaal nadenken over de ontwikkeling van preventieprojecten.
- Een bewustmakingsinstrument voor geestelijke gezondheid creëren.

5. BEMIDDELING

De bemiddelingsdienst

De ombudsdienst wordt verzorgd binnen het kader zoals bepaald in de wet betreffende de rechten van de patiënt van 22 augustus 2002. Het naleven van de rechten is essentieel in de geestelijke gezondheidszorg om kwalitatieve, eerlijke en patiëntgerichte zorg te waarborgen. Deze wet voorziet dat de patiënt een beroep kan doen op de ombudsdienst als de patiënt van mening is dat één of meerdere van zijn of haar rechten niet worden nageleefd.

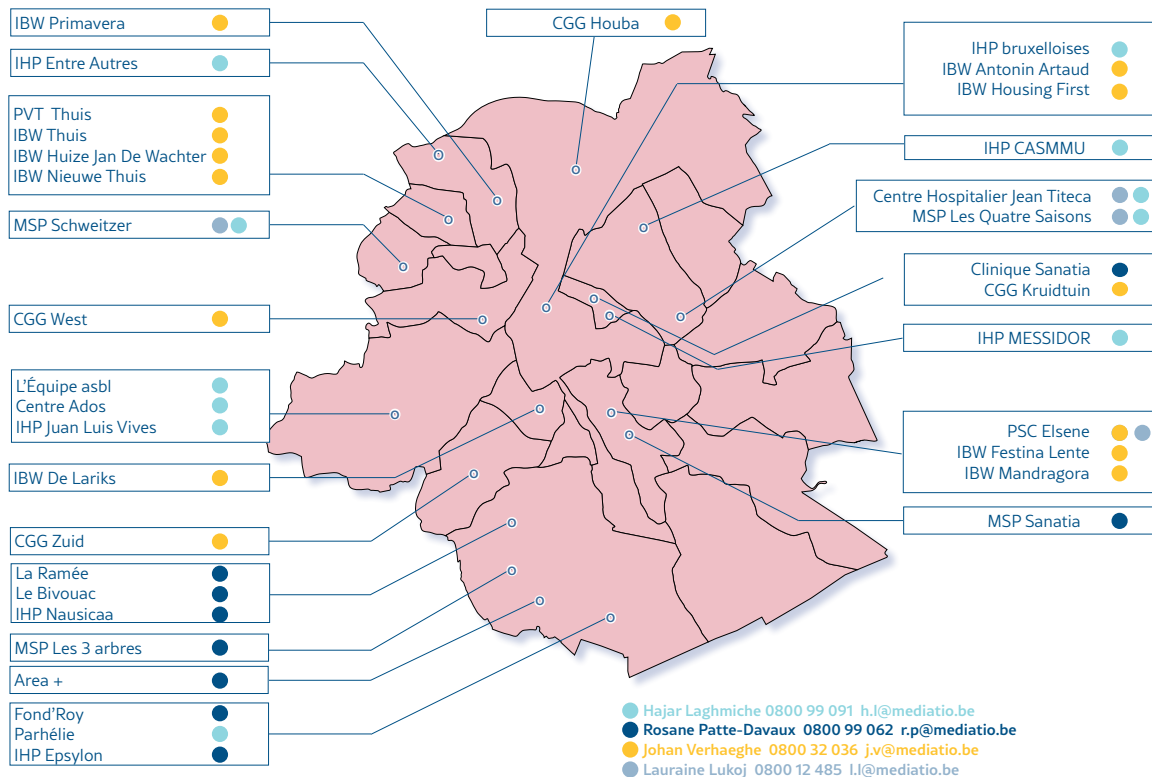
Het is binnen deze context dat de ombudsdienst (MEDIATIO) van het Platform optreedt. Deze dienst, bestaande uit 4 ombudspersonen, werkt nauw samen met de patiënten en de professionals in de Brusselse geestelijke gezondheidszorg.

De ombudsdienst richt zich hoofdzakelijk op vijf taken zoals voorzien in de wet betreffende de rechten van de patiënt van 22 augustus 2002.

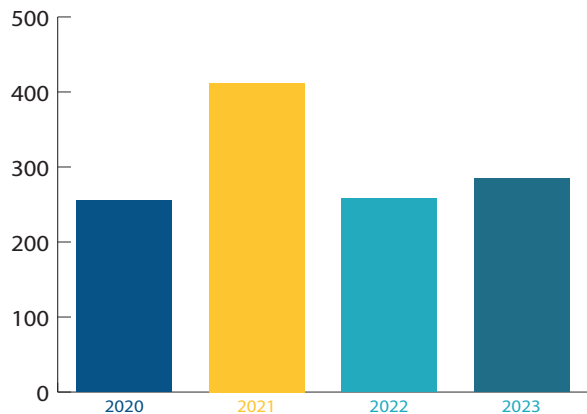
- De preventieve taak vormt de basis voor de activiteiten van de ombudspersoon, en richt zich op het verspreiden van informatie over de wet en beoogt om door communicatie de relatie tussen de patiënt en de zorgverleners te bevorderen.
- Door de ontvangst en behandeling van “klachten”, maakt de ombudsdienst zich zo toegankelijk mogelijk voor alle betrokken partijen. Daarom zorgen de ombudspersonen voor een regelmatige beschikbaarheid in verschillende instellingen en zijn ze ook buiten de reguliere uren bereikbaar via een gratis nummer, e-mail en website.
- De communicatieve taak omvat ook het informeren over andere mogelijkheden voor het oplossen van meldingen, als de tussenkomst door de ombudspersoon geen oplossing biedt.

- De informatieve taak over de werking van de ombudsdienst is van essentieel belang en voortdurend nodig vanwege het verloop van patiënten en zorgverleners. Hiervoor hebben ombudspersonen verschillende communicatiemiddelen tot hun beschikking (flyers, affiches, website, enz.) en beogen ze proactief te zijn door deel te nemen aan bijeenkomsten van patiënten en professionals om essentiële informatie over hun functie te kunnen delen.
 - De taak om aanbevelingen te formuleren, omvat het jaarlijks opstellen van rapporten voor elke instelling en een algemeen rapport dat wordt voorgesteld aan de Raad van Bestuur van het Platform.
-

Distributiekaart bemiddeling

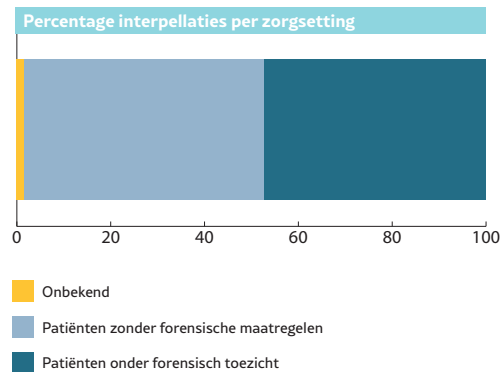

Verandering in het aantal interpellaties

Gemiddelde verwerkingstijd	13 dagen
Aantal dossiers	285
Verzoeken van familie en vrienden	44

Impact van de gedwongen opname

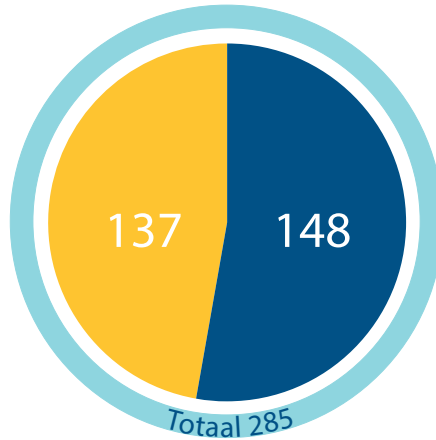

Het aantal verzoeken is licht gestegen, maar heeft niet het niveau bereikt van de «post-co-vid» periode in 2021. Voor het tweede achtereenvolgende jaar zien we een toename van het aantal familieleden dat contact heeft opgenomen met de bemiddelingsdienst.

De helft van de oproepen kwam van patiënten die onder forensische maatregelen vielen: gedwongen opname, nazorg of internering. We stellen vast dat op deze afdelingen bemiddeling over het algemeen wordt verwelkomd en zelfs gevraagd door de teams. Bij het zoeken naar een compromis tussen de partners in de zorgrelatie gaat het om een dialoog, en we kunnen ervan uitgaan dat bemiddelaars als relevant en/of gepast worden beschouwd.

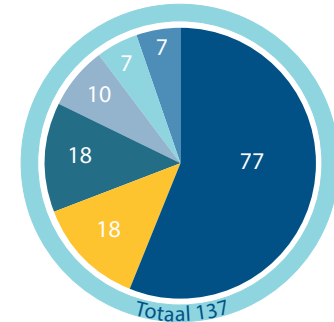
Patiëntenrechten

Opsplitsing naar inhoud

- Niet gerelateerd aan patiëntenrechten
- Met betrekking tot patiëntenrechten

Verdeling van soorten rechten

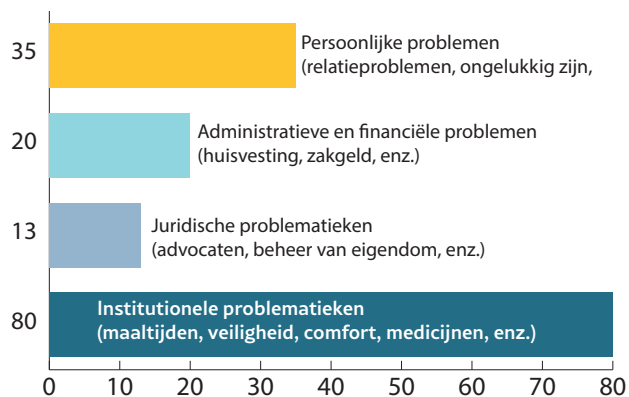

- Kwaliteit van zorg
- Toestemming
- Informatie
- Respect voor privacy
- Rechten met betrekking tot het dossier
- Andere rechten

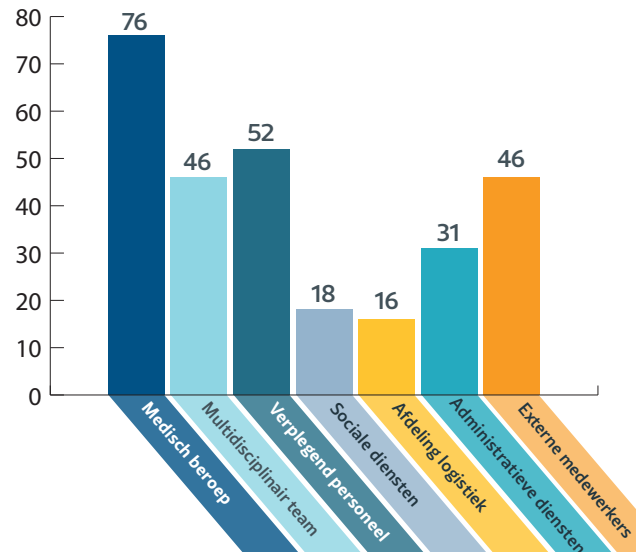
De helft van de klachten zou de tussenkomst van de bemiddelaar niet mogen rechtvaardigen, wiens rol het is om op te treden op het niveau van de zorgrelatie. We stellen vast dat patiënten/bewoners technische/logistieke problemen melden aan het zorgpersoneel, dat hen vervolgens doorverwijst naar de bemiddelaar. Het creëren van directe communicatiekanalen tussen patiënten/bewoners en ondersteunende diensten moet worden bevorderd.

Het recht op kwaliteitsvolle zorg blijft een belangrijk thema. De inhoud van de klachten wordt steeds diverser: naast relationele problemen wijzen de patiënten die we ontmoeten nu vaker op problemen in de continuïteit van de zorg, zowel binnen teams als tussen afdelingen of na een ziekenhuisopname.

Verdeling zonder verband met patiëntenrechten

Type deelnemers

De uitsplitsing van klachten naar type belanghebbende laat een duidelijke toename zien van klachten over artsen, met name als het gaat om de kwaliteit van de zorg. Daarentegen is het aantal verzoeken over logistieke aspecten sterk gedaald.

DE ZORG VERMENSELIJKEN

«Afgelopen april hielden we een raadpleging binnen de Brusselse geestelijke gezondheidszorg over het ontwerp van wijziging van de wet op patiëntenrechten (die nu van kracht is). Gebruikers, familieleden, psychologen, psychiaters, huisartsen en verpleegkundigen waren onder de vele mensen die reageerden op onze vragen. De debatten waren rijk aan reflectie... zonder echt een consensus over de tekst te bereiken. We moeten immers toegeven dat het veel moeite heeft gekost om het eens te worden over de minimumvereisten voor samenwerking tussen patiënt en zorgverlener. Enerzijds eisen patiënten onvoorwaardelijk respect voor hun rechten, waarvan ze vinden dat die vaak geschonden worden door een «psychiatrische» diagnose. Aan de andere kant professionals die de patiënten plichten willen opleggen, in het bijzonder respect voor hun persoon en actieve betrokkenheid bij de zorg. In een context waarin de werkomstandigheden verslechteren door een gebrek aan menselijke en financiële middelen, wordt de positie van zorgverlener kwetsbaarder en lijdt de patiëntenzorg daaronder.

Mijn positie als bemiddelaar stelt me in staat om op de achtergrond een schreeuwende behoefte aan wederzijdse erkenning te zien, ondanks het lijden van beide partijen: de patiënt en de professional willen gezien worden als partners in een relatie. Ze hebben elk expertise, vaardigheden en de verlangens en zwakheden die deel uitmaken van hun menselijke conditie. En dit is hoe de wet van 2002 moet worden geïnterpreteerd: geen lijst met aanklachten noch een manifest, maar een uitnodiging tot dialoog en ontmoeting.»

Hajar Laghmiche

INFORMATIEHULPMIDDELEN

«In het jaar 2023 werd het project voor jonge patiënten afgesloten met de levering van de flyers «Jouw gezondheid is jouw recht». Deze werden uitgedeeld aan de betrokken eenheden en de illustraties werden gebruikt in activiteiten voor tieners. Momenteel gaan we door met het diversifiëren van de informatiemiddelen over patiëntenrechten voor dit publiek.

Tegelijkertijd hebben we de laatste hand gelegd aan «Justi'ludus», een bordspel over patiëntenrechten. We zijn bijzonder trots op dit instrument, dat het resultaat is van de samenwerking tussen de bemiddelaars, de gebruikers van verschillende psychiatrische verzorgingstehuizen en de patiënten van het Brusselse zorgpad.

Justi'ludus is collectief ontworpen, van het schrijven van de vragen tot de afbeeldingen op het bord.

Door de ontwikkeling van deze speelse media hopen we de kennis van de geldende wetten in de psychiatrische context te bevorderen en zo de communicatie binnen de 'verzorger-patiënt'-relatie te stimuleren.»

Lauraine Lukoj

PREVENTIEVE BEMIDDELING

«Volgens de wet is onze bemiddelingsdienst verantwoordelijk voor het geven van informatie en preventie aan zowel gebruikers als verzorgers. Daartoe nemen de bemiddelaars regelmatig deel aan de gemeenschapsvergaderingen in bepaalde instellingen en aan de teamvergaderingen. Door onze aanwezigheid bij gemeenschapsvergaderingen kunnen we meer betrokken raken bij het dagelijkse leven van de instelling en nauwere banden aanknopen met patiënten/bewoners. We informeren hen over hun rechten als patiënt en hoe de bemiddelingsdienst werkt.

Teamvergaderingen bieden ons de gelegenheid om dichterbij het personeel te komen en onze missie uit te leggen, in het bijzonder onze toewijding aan onpartijdigheid en vertrouwelijkheid. Het is ook een goede gelegenheid om ervaringen uit te wisselen over de praktische toepassing van patiëntenrechten, eventuele problemen die deze met zich meebrengen voor zorgverleners en om te zoeken naar preventieve oplossingen. Het is niet ongebruikelijk dat ons gevraagd wordt om een presentatie te geven over een van de meer specifieke onderwerpen.»

Rosane Patte-Davaux

UITGEBREIDE ACTIERADIUS

«Binnenkort opent het IHP Antonin Artaud een afdeling Housing First in Brussel, gericht op sociale re-integratie door onderdak te bieden aan de meest kwetsbare daklozen. Dit project zal in het bijzonder aandacht besteden aan daklozen met mentale gezondheidsproblemen. Ik ben gevraagd om ook deze woningen te begeleiden.

De bemiddelingsdienst van het platform is al verantwoordelijk voor de bewoners van de IHP. Ik denk dat het zinvol is om mijn opdracht uit te breiden naar dit initiatief. Het weerspiegelt de vertrouwensband tussen de ombudsdienst en het Antonin Artaud. Het zal deze kwetsbare groep ook bewuster maken van hun rechten als patiënt.»

Johan Verhaeghe

6. BETROKKENHEID VAN GEBRUIKERS EN NAASTEN - INTERFACE

In 2023 heeft het Interface-team van het BPGG zijn rol versterkt door de inclusie van gebruikers en hun naasten in de geestelijke gezondheidssector te bevorderen. Bestaande uit professionals en vrijwilligers heeft het Interface-team verschillende projecten ontwikkeld, waaronder opleidingen, het organiseren van evenementen en een telefonische hulplijn.

Dankzij financiering van Vivalis, het Maribel Sociale Fonds en de FOD Volksgezondheid kon Interface zijn impact vergroten en effectief inspelen op de behoeften van de Brusselse gemeenschap. De inspanningen richtten zich op bewustwording, educatie en psychosociale revalidatie met initiatieven zoals het Plugin'-project dat vrijwilligerswerk aanmoedigt voor degenen die ver van de arbeidsmarkt staan.

Interface zet zich in voor de geestelijke gezondheid in Brussel met als missie gebruikers en hun naasten een stem en plaats te geven. Het werd opgericht om te voldoen aan de behoeften aan luisteren, informatie en vertegenwoordiging, en onze actie richt zich op verschillende assen.

1E DOELSTELLING – VERTEGENWOORDIGING

Interface versterkt zijn actieve deelname in commissies en werkgroepen, en fungeert als stem van de gebruikers door invloed uit te oefenen op het beleid en de praktijken om beter in hun behoeften te voorzien.

1. Deelname aan de Governance van Geestelijke Gezondheid

Het Interface-team heeft de opleiding van gebruikers en hun naasten in de governance van geestelijke gezondheid versterkt, met aandacht voor besluitvormingsprocessen en participatie. De deelnemers zijn zo voorbereid om actief bij te dragen aan de discussies. Daarnaast heeft Interface deze vertegenwoordigers regelmatig ondersteund tijdens belangrijke vergaderingen zoals die van de Raad van Bestuur van het BPGG en het Netwerkcomité Brumenta, waarbij de problemen en perspectieven duidelijk werden gecommuniceerd tijdens maandelijkse bijeenkomsten.

2. Raden van Gebruikers en Naasten

In 2023 heeft het Interface-team van het Platform de Raad van Gebruikers en de Raad van Naasten opgericht, elk bestaande uit vier leden van de Raad van Bestuur van het BPGG. Deze raden werden opgericht om de vertegenwoordiging en betrokkenheid van gebruikers en hun naasten in de governance van geestelijke gezondheid in Brussel te verbeteren. De eerste sessies zijn gepland voor het eerste semester van 2024, wat een belangrijke stap voor deze initiatieven markeert.

Vooruitzichten voor 2024

Interface is van plan de samenstelling van de Raden uit te breiden door nieuwe leden te verwelkomen, waaronder peersupporters en ervaringsdeskundigen, om de perspectieven te diversifiëren en de discussies te verrijken. Deze nieuwe leden zullen deelnemen aan kwartaalvergaderingen en hun unieke expertise inbrengen. De Coördinatie van Interface zal zich inspannen om deze integraties te faciliteren en volledige autonomie van de Raden te bevorderen, waardoor hun rol in de promotie van een evenwichtige en inclusieve vertegenwoordiging wordt versterkt.

3. Enquête «Naasten in Geestelijke Gezondheid»: Basis voor een Verlicht Pleidooi

In maart 2023 lanceerde het BPGG de enquête «Naasten in Geestelijke Gezondheid», voornamelijk gecoördineerd door zijn socioloog belast met studies (zie sectie [9.Onderzoek en Analyses](#)) en naar het model van een enquête uitgevoerd door UNAFAM (de Nationale Unie van Families en Vrienden van Mensen met Psychische Stoornissen en/of Handicaps - Frankrijk). Beschikbaar in zowel het Frans als het Nederlands, had deze studie tot doel de ervaringen van mantelzorgers in de geestelijke gezondheidssector vast te leggen om hun moeilijkheden, uitdagingen en behoeften beter te begrijpen.

Eind april 2023 werd een uitgebreide communicatiecampagne gelanceerd om deze enquête te promoten bij onze Belgische partners en een brede en representatieve deelname aan te moedigen. De enquête, die open bleef tot 31 december 2023, kreeg veel belangstelling en resulteerde in bijna 400 reacties.

De verkregen gegevens onthullen de vele uitdagingen waarmee mantelzorgers worden geconfronteerd, waaronder het gebrek aan middelen, sociale stigmatisering, meervoudige uitputting en financiële stress. Deze informatie is cruciaal om de onmisbare rol van mantelzorgers bij de begeleiding van mensen met psychische stoornissen te begrijpen en om de lacunes in termen van ondersteuning en middelen te identificeren.

Vooruitzichten 2024

De eerste fase van de analyse van de resultaten, gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zal dienen als basis voor een gericht pleidooi. We zijn van plan deze resultaten in het tweede kwartaal van 2024 openbaar te maken, met als doel deze inzichten te gebruiken om beleidsbeslissingen te beïnvloeden en te sturen. De ambitie is om strategieën en ondersteuningsprogramma's te ontwikkelen die beter aangepast en effectiever zijn voor mantelzorgers in de geestelijke gezondheidszorg.

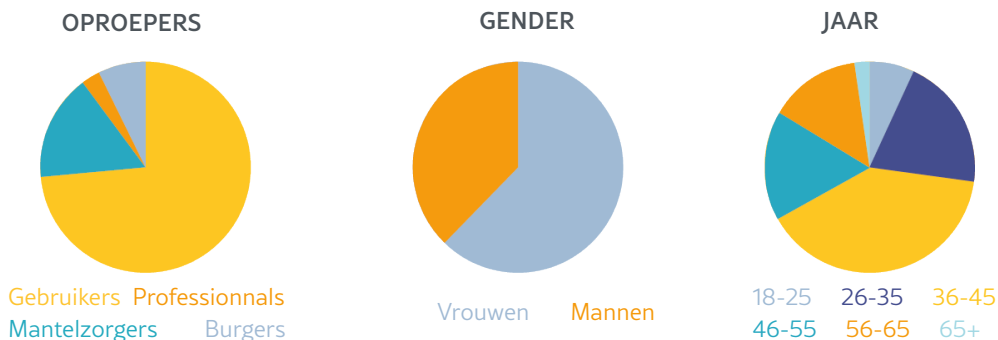
2E DOELSTELLING – INFORMATIE EN BEWUSTWORDING

Interface intensificeert zijn inspanningen om de geestelijke gezondheid te demystificeren door gebruik te maken van tools die essentieel zijn om het grote publiek, gebruikers en hun naasten effectief te informeren over de beschikbare diensten en ondersteuning in de geestelijke gezondheidszorg. Naast de hieronder vermelde elementen speelt Interface een sleutelrol bij het beheer van initiatieven zoals de Schieve Niouz en het register www.santementale.brussels, die worden beschreven in de sectie **8. Informatie, Communicatie en Bewustwording** van dit rapport.

1. Lijn 0800/1234.1

In 2023 was de telefonische hulplijn van Interface een steunpilaar in het aanbod van geestelijke gezondheidszorg, elke dag geopend van 18.00 tot 21.00 uur, inclusief het weekend. Deze dienst werd verleend door een groep van 15 vrijwilligers.

Gedurende het jaar 2023 registreerde de lijn 1.312 oproepen met een maandelijks gemiddelde van 109 oproepen, wat de aanhoudende noodzaak van deze dienst illustreert. In het begin van het jaar telde januari 80 oproepen, terwijl december een opmerkelijke toename zag tot 138 oproepen, wat een stijgende trend laat zien in het aantal ontvangen oproepen.

In 2023 onthulde de analyse van de ontvangen oproepen via de telefoonlijn een breed scala aan behoeften, variërend van dringende emotionele en psychologische ondersteuning tot verzoeken om juridische informatie en advies. Het werd waargenomen dat 50% van de oproepen buiten de huidige openingstijden werd gedaan, wat duidelijk een niet-gecoverde behoefte aantoont en de noodzaak onderstreept om de openingstijden uit te breiden om de gemeenschap beter van dienst te kunnen zijn. Deze geplande uitbreiding van de openingstijden voor 2024 is bedoeld om een betere toegankelijkheid van de dienst te bieden.

De oproepers hebben vaak behoefte aan doorverwijzing naar gespecialiseerde of nooddiensten, wat het belang van een gestructureerd en empathisch antwoord onderstreept. Gezien deze diversiteit aan verzoeken is het cruciaal om het team te versterken door extra personeel aan te nemen en vrijwilligers te ondersteunen met continue training en passende begeleiding. Deze maatregelen zullen de capaciteit versterken om toegankelijke en onmiddellijke ondersteuning te bieden.

Vooruitzichten voor 2024

Het is de bedoeling om de openingstijden van de telefoonlijn te verlengen, het personeel uit te breiden en de ondersteuning aan vrijwilligers te versterken om de kwaliteit en beschikbaarheid van de dienst te verbeteren in het licht van de groeiende vraag. Deze strategische initiatieven zullen helpen om effectiever in te spelen op de diverse behoeften van de bellers, en zorgen voor een essentiële reactieve en empathische aanwezigheid in de sector.

2. Maandelijks nieuwsbrief

Sinds januari 2023 publiceert Interface twee maandelijks edities van «Niouz in Geestelijke Gezondheid», één gericht op gebruikersleden en de andere op nabije leden in Brussel. Deze nieuwsbrieven zijn bedoeld om nuttige informatie te verstrekken over actualiteiten, innovaties en ontwikkelingen in de geestelijke gezondheidszorg. Aan het einde van het jaar omvatte de verzendlijst 102 gebruikers en 66 naasten.

3. Organisatie van evenementen

In het kader van haar inspanningen op het gebied van informatie en bewustwording, heeft Interface actief deelgenomen aan diverse significante evenementen gedurende het jaar 2023. Met name heeft het team zich ingezet voor de 20 km van Brussel en het Feest in het Park van Brussel op 21 juli, twee belangrijke evenementen die in meer detail zullen worden behandeld in de sectie Globale Communicatie van dit rapport.

Daarnaast heeft het Interface-team van het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid ook twee mini-voetbaltoernooien georganiseerd. Het eerste, op 15 juni in het Fit Five-centrum in Laken, bracht teams van verschillende geestelijke gezondheidsinstellingen samen, waarbij het team van Sans Souci de overwinning behaalde. Het tweede toernooi vond plaats op 12 oktober, met 125 deelnemers uit 10 verschillende instellingen, wat de populariteit van het evenement onderstreepte. Deze toernooien hebben niet alleen fysieke activiteit aangemoedigd, maar ook de gemeenschapsbanden binnen de geestelijke gezondheidssector in Brussel versterkt.

3E DOELSTELLING – OPLEIDING

Het opleidingsprogramma legt de nadruk op peer support en psycho-educatie. Bij peer support traint de Académie du Rétablissement et de l'Expertise du Vécu (AREV – Franstalig HerstelAcademie)) individuen die soortgelijke ervaringen in de geestelijke gezondheidszorg hebben gehad om anderen te ondersteunen, waarbij ze hun kennis en vaardigheden delen om herstel te bevorderen. Psycho-educatie, met name via het Profamille-programma, ondersteunt de families van mensen met psychische stoornissen door hen kennis en hulpmiddelen te bieden om deze aandoeningen beter te begrijpen en te beheren. Deze opleidingen zijn bedoeld om de veerkracht van individuen en families te versterken, waardoor hun kwaliteit van leven en hun vermogen om om te gaan met de uitdagingen van de geestelijke gezondheidszorg wordt verbeterd. Voor meer informatie over de opleidingen kunt u terecht in de sectie [7.Opleidingen](#) van dit rapport.

4E DOELSTELLING – ONDERSTEUNING EN BEGELEIDING

In 2023 richtte de actie van het Interface-team zich op het ondersteunen van Brusselse gebruikers- en naastenverenigingen op het gebied van geestelijke gezondheidszorg, waardoor hun capaciteit om hulp te bieden en te functioneren als een robuust ondersteuningsnetwerk werd versterkt. Er zijn partnerschappen aangegaan met organisaties zoals En Route, het Funambule, Espérance, Similes Vlaanderen, REV Belgium en Profamille, die een gevarieerde ondersteuning bieden, variërend van communicatie en administratie tot strategisch advies en operationele ondersteuning bij de organisatie van evenementen en trainingen.

De nauwe samenwerking met deze entiteiten maakt het mogelijk om strategieën voor wederzijdse ondersteuning, informatie en bewustwording te ontwikkelen om beter in te spelen op de specifieke behoeften van gebruikers en hun families. Dit omvat het faciliteren van de toegang tot projectfinanciering en het creëren van een sterke en inclusieve gemeenschapsomgeving, waar ervaringen en middelen worden gedeeld, wat het welzijn en de empowerment van mensen met geestelijke gezondheidsproblemen bevordert.

Bovendien heeft Interface deelgenomen aan verschillende samenwerkingsprojecten om de geestelijke gezondheidszorg te ondersteunen, waaronder de ontwikkeling van «Mijn Herstelboek» met peersupporters en onderzoekers, de creatie van een educatief bordspel over patiëntenrechten genaamd Justiludus, de verrijking van discussies tijdens de Schizofreniedagen, de organisatie van sessies om de veerkracht van naasten te versterken, een partnerschap met het Nomadenetwerk om participatie in de sociale en gezondheidssector te bevorderen, sensibiliseringsactiviteiten met Mantelzorgers vzw en de organisatie van een toneelstuk om bewustwording over geestelijke gezondheidskwesties te vergroten. De diversiteit aan samenwerkingen, variërend van artistieke projecten tot onderzoeksprogramma's en bewustwordingsacties, weerspiegelt de inzet voor het bevorderen van een globaliserende en inclusieve benadering van geestelijke gezondheidszorg.

5E DOELSTELLING – PSYCHOSOCIALE REVALIDATIE – PLUGIN' VRIJWILLIGERSPLATFORM (WWW.PLUGIN.BRUSSELS)

Vrijwilligerswerk speelt een cruciale rol in het herstel en de professionele re-integratie van mensen met psychische aandoeningen. Door een ondersteunende omgeving en bezigheden te bieden, bevordert vrijwilligerswerk de opbouw van vaardigheden, het herstel van zelfvertrouwen en de vermindering van sociale isolatie. De ervaring die wordt opgedaan tijdens vrijwilligerswerk kan de overgang naar terugkeer naar betaald werk versterken, waardoor duurzame re-integratie in het professionele weefsel wordt bevorderd.

Het jaar 2023 markeerde een periode van consolidatie en uitbreiding voor het PlugIn'-project, dat een essentiële rol bleef spelen in de ondersteuning en facilitering van vrijwilligerswerk voor mensen die door ernstige psychische aandoeningen ver van werk waren verwijderd. Gebaseerd op de verworvenheden van voorgaande jaren, is het netwerk uitgebreid, zijn de engagementen verdiept en zijn de activiteiten versterkt om effectief in te spelen op de behoeften van gebruikers in de geestelijke gezondheidszorg.

Activiteitenoverzicht

In 2023 heeft PlugIn' zijn impact aanzienlijk vergroot door meer vrijwilligerswerk te faciliteren dan voorgaande jaren, met bijzondere aandacht voor diversificatie van interventiegebieden. Dankzij een proactieve benadering heeft het samengewerkt met een breder scala aan partnerorganisaties, waardoor vrijwilligers konden deelnemen aan activiteiten die aansloten bij hun interesses en vaardigheden, variërend van tuinieren en persoonlijke hulp tot administratieve en artistieke ondersteuning.

Ontwikkeling en bewustwording

De sensibiliseringsinitiatieven gericht op actoren in de geestelijke gezondheidssector en sociale organisaties hebben hun vruchten afgeworpen, doordat de erkenning van vrijwilligerswerk als middel voor sociale en professionele re-integratie is toegenomen. Informatiesessies en workshops hebben een sleutelrol gespeeld in het destigmatiseren van psychische aandoeningen en hebben nieuwe wegen geopend voor de integratie van gebruikers in waardevolle activiteiten.

Innovatie en verbetering:

De lancering van de nieuwe website heeft de matchmaking tussen vrijwilligers en organisaties verbeterd, waardoor een nauwkeurigere en efficiëntere koppeling mogelijk is. Bovendien heeft de introductie van gepersonaliseerde opvolgingen het mogelijk gemaakt om de geboden begeleiding continu aan te passen, zodat deze optimaal aansluit bij de verwachtingen en behoeften van de deelnemers.

Beperkingen en uitdagingen:

Het is belangrijk om te benadrukken dat het werkvolume dat betrokken is bij de kwalitatieve opvolging van meer dan 20 personen de capaciteit van een parttime functie overschrijdt. Deze beperking maakt het moeilijk om nieuwe opvolgingen te beheren en de groei van het PlugIn'-platform adequaat te bevorderen, met name wat betreft de organisatie van workshops met partners. Hoewel het de bedoeling is om een vrijwilliger op te leiden om de coördinatie van het project te ondersteunen, is het cruciaal om versterking van de personele middelen te verkrijgen. Zo drukt het Platform de behoefte uit aan een tweede parttime functie..

Vooruitzichten:

Het is de bedoeling om de activiteiten verder uit te breiden, de bewustmakingscampagnes te intensiveren en de infrastructuur te consolideren, waardoor een solide platform voor vrijwilligerswerk in de geestelijke gezondheidszorg wordt verzekerd.

PLUGIN' in cijfers:

In 2023 werden 30 vrijwilligers, met diverse profielen, actief gevolgd, wat een breed scala aan behoeften en capaciteiten weerspiegelt. De opvolgformulieren tonen aan dat de interventies goed zijn afgestemd, met hoge tevredenheidspercentages en positieve effecten op het zelfvertrouwen, de autonomie en de sociale re-integratie van de deelnemers.

Voorbeelden van successen:

- Verschillende vrijwilligers hebben zin en structuur in hun dagelijks leven gevonden dankzij de vrijwilligersactiviteiten. Bijvoorbeeld, een vrijwilliger heeft met succes deelgenomen aan een tuinproject, waarbij hij opnieuw interesse kreeg in het milieu en zijn algemene welzijn verbeterde.
 - Uitdagingen en oplossingen: Er zijn uitdagingen, vooral de aanpassing aan de specifieke behoeften op het gebied van de geestelijke en fysieke gezondheid van de gebruikers, maar door gepersonaliseerde aanpassingen en regelmatige opvolging konden deze obstakels worden overwonnen, wat heeft geleid tot verrijkende en ondersteunde vrijwilligerservaringen.
-

7. OPLEIDINGEN

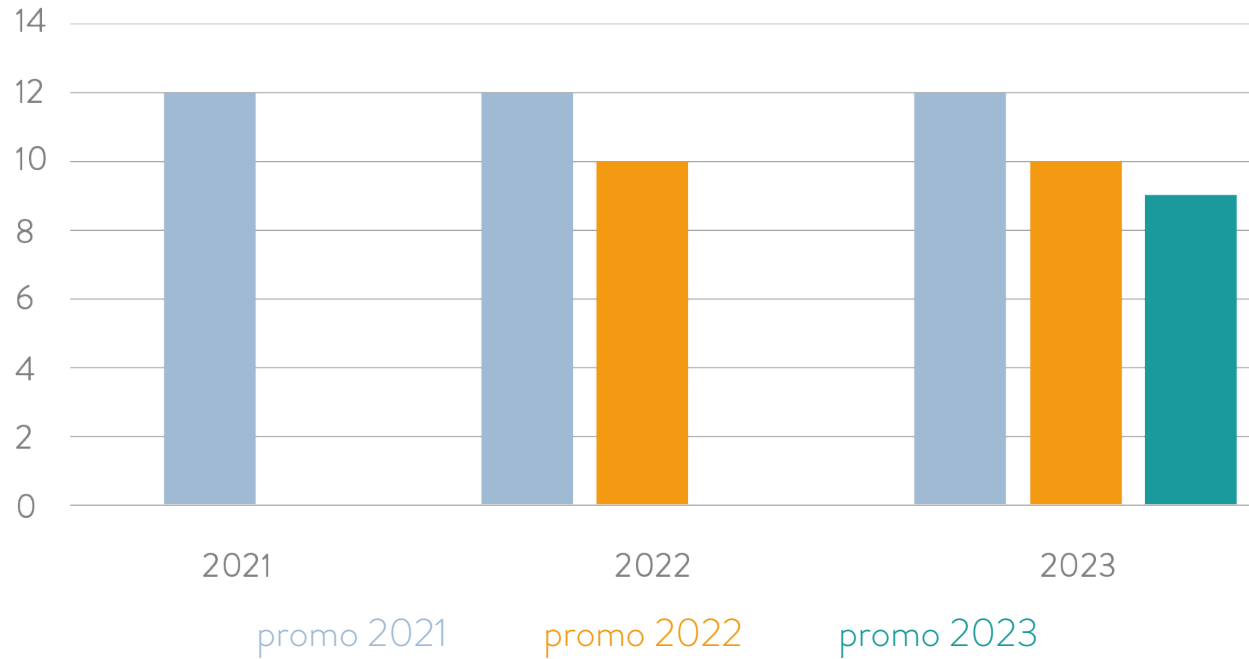
PSYCHO-EDUCATIE – PROFAMILLE PROGRAMMA

Profamille is een psycho-educatief programma bedoeld voor families van mensen met schizofrenie of soortgelijke aandoeningen. Het is ontworpen om tools en een communicatieruimte te bieden zonder de aanwezigheid van de patiënt. Dit programma helpt de naasten om diverse gedrags- en psychologische uitdagingen te beheeren, met als doel de last voor de zorgverleners te verlichten en de levenskwaliteit van het gezin te verbeteren. In België, waar ongeveer 110.000 mensen aan schizofrenie lijden, speelt Profamille een cruciale rol in het opleiden van families over het omgaan met de ziekte, die vaak niet door de patiënten zelf wordt erkend. Erkend voor zijn effectiviteit, heeft Profamille meer dan 6000 deelnemers in de Franstalige wereld (Frankrijk, Zwitserland, België, Canada, enz.) geholpen, wat heeft geleid tot een vermindering van zelfmoordpogingen en ziekenhuisopnames, een verbetering van het dagelijks functioneren van de patiënten en een betere levenskwaliteit voor hun families.

In Brussel:

Het Profamille psycho-educatieprogramma is in 2021 gestart bij het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid en heeft sindsdien een succesvolle ontwikkeling doorgemaakt. In 2023 heeft het BPGG drie opleidingsgroepen gelijktijdig gecoördineerd: een groep aan het begin van de opleiding, een tweede groep in het tweede jaar, en een derde groep in het laatste jaar van de opleiding. De derdejaarsgroep telde 12 deelnemers, de tweedejaarsgroep 10 deelnemers, en de nieuwe groep 9 deelnemers, wat neerkomt op een totaal van 31 familieleden die in 2023 werden begeleid. De opleiding strekt zich uit over drie jaar: het eerste jaar omvat 14 tweewekelijkse sessies, het tweede jaar 8 sessies, en het derde jaar richt zich op de consolidatie van de verworven kennis met geleide sessies en autonome bijeenkomsten tussen families. Het programma wordt geleid door een trio van experts bestaande uit een ervaringsdeskundige met een achtergrond in de verpleegkunde, een professionele verpleegkundige, en een gespecialiseerde coördinator, die theoretische en ervaringskennis combineren om de families effectief te ondersteunen..

Deelnemers per jaar

ACADEMIE VOOR HERSTEL EN ERVARINGSDESKUNDIGHEID (AREV)

Het AREV, geïnitieerd door het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid als reactie op de stijgende vraag naar ervaringsdeskundigen en peer support, biedt drie opeenvolgende opleidingsmodules aan.

- Module 1, toegankelijk en laagdrempelig, bestaat uit vijf sessies die deelnemers helpen bij het putten uit hun eigen bronnen voor hun herstel.
- Module 2, «Verkenning van ervaringsdeskundigheid», ontwikkelt de capaciteit van deelnemers om hun levenservaringen te delen tijdens groepsessies, met een structuur van 25 sessies van drie uur, gelanceerd op 11 september 2023.
- Module 3, «Opleiding tot peer support», bereidt deelnemers voor om te werken in multidisciplinaire teams en is gereserveerd voor degenen die Module 2 hebben afgerond of relevante ervaring hebben.

In 2023 werd Module 2 actief ontwikkeld en gelanceerd, met 21 inschrijvingen. Begeleiding bestaat uit 11 peer supporters en 7 professionals uit diverse vakgebieden (psychiatrie, sociologie, psychologie, recht, enz.), met de coördinatie verzorgd door twee pedagogische verantwoordelijken. De voorbereidingen voor Modules 1 en 3 werden ook vooruitgeschoven, met het oog op hun introductie in 2024.

Voor 2024 staat de lancering van Module 1 gepland voor maart in samenwerking met de HerstelAcademie Brussel (educatief initiatief dat trainingen en activiteiten biedt gericht op het herstel van mensen met mentale gezondheidsuitdagingen), met als doel de toegankelijkheid te vergroten en het aantal beschikbare sessies te verhogen. Module 3 zal starten in september met twaalf opleidingssessies gevolgd door vier maanden stage, aangevuld met intervisie- en begeleidingssessies om een effectieve opvolging van de stagiairs te waarborgen. Deze ontwikkelingen zijn gericht op het versterken van het aanbod van peer support-opleidingen en het beter tegemoetkomen aan de behoeften van de geestelijke gezondheidssector.

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Van maart tot mei 2023 werden er 13 gratis informatiesessies van 4 uur gegeven door het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid aan 12 groepen thuiszorg-/familiale hulpverleners en aan een groep sociaal werkers van het Brussels Familiaal Centrum (BFC). Meer dan 200 eerstelijnswerkers hebben geleerd hoe ze de Brusselse Geestelijke Gezondheidsdirectory kunnen gebruiken en hebben ervaringen uitgewisseld over de uitdagingen op het terrein. Het doel van deze informatiesessies was om de beschikbare middelen bekend te maken bij de werknemers en de begunstigden van het BFC (eenzame personen, zieken, mensen in een kwetsbare situatie).

« GEESTELIJKE GEZONDHEID, TERREINWERK: BEGRIJPEN OM BETER TE BEGELEIDEN »

Naar aanleiding van een projectoproep van Brumenta (Brussels Netwerk Geestelijke Gezondheid) verzorgde het Platform de planning en coördinatie van 42 gratis opleidingsmodules voor alle professionals van de eerstelijnsdiensten in Brussel, die geïnteresseerd zijn in of geconfronteerd worden met geestelijke gezondheids- of verslavingsproblemen (werknemers van OCMW's, schuldbemiddelaars, verpleegkundigen, daklozenzorgdiensten, ziekenfondsen, enz.). Deze trainingen, gegeven van september tot december 2023, richtten zich op zes thema's:

- Module 1: Psychopathologie
- Module 2: Verslavingen
- Module 3: Crisissituaties
- Module 4: Niet-vragend publiek
- Module 5: Zorgaanbod en partners
- Module 6: Intervisies

Deze modules hadden tot doel de vaardigheden van terreinwerkers, vaak onvoldoende opgeleid na hun initiële studies, te actualiseren en te versterken. De noodzaak van deze trainingen werd benadrukt in een enquête uit 2021, uitgevoerd door het BPGG, waaruit bleek dat er een cruciale behoefte was aan voortgezette opleiding om de uitdagingen op het terrein aan te pakken. Als reactie hierop heeft het Platform deze modules ontwikkeld om professionals beter uit te rusten om effectieve preventieactoren te worden door hen stevige referentiepunten te bieden.

Voor de organisatie van deze sessies werkte het BPGG samen met Giorgia Ogaye, die een sleutelrol speelde in de logistiek en de communicatie van het programma naar partners, waaronder de Vereniging van OCMW's. Om een aangepaste en hoogwaardige inhoud te garanderen, werden meer dan tien erkende experts op het gebied van geestelijke gezondheid ingeschakeld, die hun expertise deelden met een publiek dat voornamelijk bestond uit professionals die dagelijks geconfronteerd worden met een kwetsbaar en precair publiek. Onder deze experts bevonden zich klinische psychologen en psychiaters zoals Salomé Frojmovics, Kelly Gustot, Gérald Deschietere, Amal Toufik en Kevin Moens, wat zorgde voor een opleiding gebaseerd op de huidige klinische praktijk. Cécile Vanden Bossche, coördinator van de Geestelijke Gezondheid en Huisvesting bij het BPGG, gaf de module over het aanbod en het Brusselse netwerk in de geestelijke gezondheidszorg.

Evaluatie

De evaluatie van de 42 modules georganiseerd door het Platform toonde een tevredenheidsscore van 98,93%, wat een zeer hoge waardering voor het aangeboden aanbod weerspiegelde. De deelnemers, afkomstig uit heel het Brussels Gewest, waardeerden vooral de mogelijkheid om te kiezen uit zes onafhankelijke thematische modules. De vraag naar deze trainingen was uitzonderlijk, met meer dan 900 inschrijvingsaanvragen, wat leidde tot vele modules die al in september en oktober volgeboekt waren. In totaal waren er 718 deelnemingen, waarbij 581 vrouwen en 137 mannen deelnamen aan één of meerdere modules.

Vooruitzichten

Het Platform is van plan een diepgaand onderzoek onder de deelnemers uit te voeren om de langetermijneffecten van de trainingen te evalueren. In 2024 overweegt het zijn aanbod uit te breiden naar de Nederlandstalige gemeenschap, gebaseerd op de inhoud die al in het Frans wordt aangeboden, en om het aanbod van gratis opleidingen in het Frans te herhalen, mits financiering door Brumenta. Bovendien zal het zijn modules aanpassen om aanvullende thema's op te nemen die door eerstelijns werkers worden gevraagd, zoals intrafamiliaal geweld, geestelijke gezondheid van kinderen en adolescenten, schermverslaving en specifieke uitdagingen voor jongeren, families en geestelijke gezondheidszorg voor niet-gedocumenteerde migranten.

8. INFORMATIE, COMMUNICATIE EN BEWUSTMAKING

ALGEMENE COMMUNICATIE

In 2023 heeft het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid een cruciale rol blijven spelen in de promotie van geestelijke gezondheid en de strijd tegen stigmatisering door middel van een dynamische algemene communicatie en de publicatie van informatiemateriaal. De strategie was ontworpen om een breed en divers publiek te bereiken, met de nadruk op educatie, bewustmaking en ondersteuning van mensen die betrokken zijn bij geestelijke gezondheidswaarden.

Externe Communicatie-evenementen

- 20km van Brussel: De aanwezigheid van het BPGG tijdens dit evenement maakte indruk dankzij de verspreiding van 2000 tote bags vol met informatieve bronnen over geestelijke gezondheid en ter promotie van de nieuwe website PsyBru.be. Het evenement was ook de gelegenheid om een speciale editie «Sport en geestelijke gezondheid» van de Schieve Niouz te lanceren, die wijdverspreid werd onder de deelnemers en bezoekers. Het doel van deze informatiecampagne was om een breed publiek te bereiken en iedereen aan te moedigen om voor zijn geestelijke gezondheid te zorgen.
- 21 juli: Ter gelegenheid van de Nationale Feestdag was het Platform aanwezig met een stand in het Koninklijk Park, waarbij jong en oud werden geboeid met spelletjes, creatieve workshops en een fotobooth. Deze stand diende niet alleen als etalage voor de geestelijke gezondheidsdiensten die toegankelijk zijn via de website www.psybru.be, maar stelde ook in staat om een enquête uit te voeren over de kennis van het publiek over geestelijke gezondheid, waarbij ongeveer 350 antwoorden werden verzameld, en om de bewustwording te versterken, vooral onder jongeren.

- Week van de Geestelijke Gezondheid: De betrokkenheid van het BPGG werd voortgezet met de organisatie van een minivoetbaltoernooi waarbij gebruikers van geestelijke gezondheidszorg betrokken waren om te destigmatiseren, evenals een boeiende filmconferentie over het thema waanzin, met als doel meer dan 60 mensen te informeren en bewust te maken over deze cruciale kwesties.
- De voorbereidingen voor de APA (Artiesten Parcours d'Artistes) 2024 werden met enthousiasme gelanceerd, wat het herstel van initiatieven markeert na de uitdagingen die door de COVID-19-pandemie zijn ontstaan. Voorbereidende vergaderingen hebben al een twintigtal instellingen samengebracht, wat een verrijkend en inclusief evenement belooft voor maart 2024.

Opmerkelijke Bijdragen

- Conferentie van het Platform voor de Aankondiging van Handicap (PAH) op 23/11/2023: «Tussen verdenking en diagnose: wat zijn de juiste woorden? Welke adequate gebaren? Welke begeleiding tijdens deze opgeschorte tijd?»
- Webinar «Geestelijke gezondheid en vooroordelen: Ontmystificeren om beter te begeleiden» op 06/10/2023, met Luc Detavernier als moderator.

Publicaties

Verzameling Brochures

In mei 2023 heeft het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid de brochure «Een beter begrip van geestelijke gezondheid» uitgebracht, gebruikmakend van de inhoud die ontwikkeld is voor de roll-ups in 2022. Deze publicatie heeft tot doel geestelijke gezondheid te demystificeren en waardevolle bronnen aan het publiek te bieden. Meer dan 3500 exemplaren zijn verspreid. De voorbereiding van de brochure over dagcentra en dagziekenhuizen was een belangrijk onderdeel van het publicatiewerk, met een geplande verspreiding in 2024. Dit zorgvuldige werk van het verzamelen van informatie past in het doel van het BPGG om een uitgebreide en toegankelijke gids te bieden voor iedereen. Ook is begonnen met het bijwerken van de brochures «IBW» en «Mobiele Teams», waarvan publicaties worden verwacht in 2024.

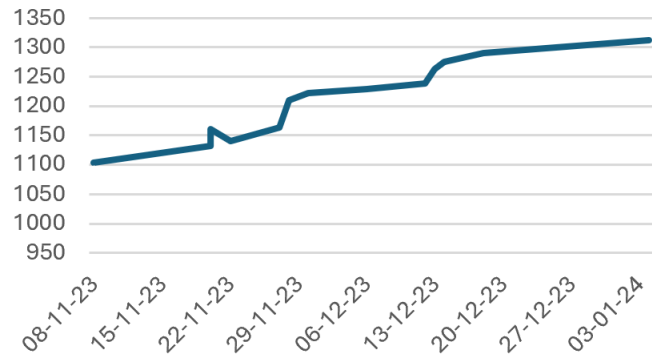
Posters

Het werk aan visuele ondersteuning werd voortgezet met de update van de poster «Geestelijke Gezondheidsdiensten in Brussel» en de ontwikkeling van een versie gericht op Verslavingen, die in 2024 zal worden afgedrukt.

Nieuwsbrief van het BPGG

De nieuwsbrief publiceert elke maand aankondigingen en informatie over de geestelijke gezondheidssector in Brussel. De telling van het aantal abonnees begon pas in november, maar aan het eind van december 2023 telde de nieuwsbrief meer dan 1300 abonnees. Er was dus een toename van ongeveer 200 inschrijvingen in slechts twee maanden tijd. Het idee is om de telling in de komende maanden voort te zetten om nauwkeurigere inschrijvingscijfers te verkrijgen.

Aantal inschrijvingen op het Platform Nieuwsbrief tussen 08/11/23 en 03/01/24

Interne Communicatie

In 2023 heeft het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid aanzienlijk geïnvesteerd in de interne communicatie, met speciale nadruk op de optimalisatie van de Raad van Bestuur (RvB). Deze inspanning past binnen een algehele poging om de uitwisseling van informatie te verbeteren en de doeltreffendheid van het bestuur te vergroten.

- **Eerste Fase: Verbeterde Communicatie voorafgaand aan de RvB**

In oktober 2023 heeft het BPGG de praktijk geïntroduceerd om in de week voorafgaand aan de RvB een beknopt maandelijks activiteitenverslag te versturen. Dit document bundelt de significante bijdragen van teamleden (bemiddeling, evenementen, nieuws van de WG, samenwerkingen, enz.). Dit initiatief beoogt ervoor te zorgen dat alle leden van de RvB vooraf geïnformeerd zijn en klaar zijn om productieve discussies aan te gaan.

- **Tweede Fase: Vernieuwde Structuur van RvB-vergaderingen**

Voor het jaar 2024 overweegt het BPGG de structuur van de RvB-vergaderingen te herzien naar drie afzonderlijke, maar complementaire stappen:

1. **Informatie-updates:** Deze eerste stap zal indien nodig terugkomen op het eerder ontvangen verslag, wat een gedeeld begrip van recente ontwikkelingen en prestaties van het team vergemakkelijkt.

2. **Stemmingen en/of Besluitvorming:** Dit cruciale moment in het besluitvormingsproces richt zich op het nemen van beslissingen die essentieel zijn voor de voortgang van projecten en het vervullen van de missie van het platform.

3. **Presentatie en Thematische Discussie:** Ten slotte zal elke vergadering worden afgesloten met de presentatie en discussie over een specifiek thema, gekozen vanwege zijn strategisch belang of actualiteit, wat ideeënwisseling en collectief denken bevordert.

SCHIEVE NIOUZ

De Schieve Niouz, de Brusselse krant gewijd aan geestelijke gezondheid, heeft in 2023 zijn evolutie voortgezet. Ontstaan uit een bijeenkomst van de Interface-groep, was dit project gericht op het creëren van een medium voor professionals, gebruikers, hun families en het grote publiek. Een gepassioneerde werkgroep is gevormd, die ideeën en initiatieven tot leven heeft gebracht met behulp van vrijwilligers. Sinds de oprichting heeft de krant belangrijke veranderingen ondergaan. Nu bezig met de voorbereiding van zijn tiende nummer, heeft de Schieve Niouz aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van inhoud, presentatie, formaat, papierkwaliteit, oplage, illustraties, distributie, budget en werkwijzen, waardoor het zijn stempel heeft gedrukt op het Brusselse mediaveld.

In 2023 heeft de Schieve Niouz twee reguliere nummers uitgebracht, nummer acht en negen, en een speciale editie gewijd aan sport en geestelijke gezondheid. Deze laatste zijn elk in 10.000 exemplaren gedrukt, dankzij een voordeliger printservice, waardoor de oplage met een factor tien is vermenigvuldigd voor een vergelijkbare kostprijs. Deze aanzienlijke toename heeft een bredere verspreiding mogelijk gemaakt door stapels kranten in instellingen te plaatsen, wat de zichtbaarheid heeft verbeterd en het lezerspubliek heeft vergroot. Het formaat van de krant, vergelijkbaar met een «Metro»-krant, en het lichtere papier hebben ook de verzendkosten voor beperkte verzendingen verlaagd. Deze strategie vereist echter meer inspanningen op het gebied van distributie, met momenteel drie vrijwilligers die de levering aan meer dan 210 instellingen beheren. Voor toekomstige edities is extra werving van vrijwilligers nodig om deze uitgebreide distributie te handhaven. Het zou ook zeer nuttig zijn, om redenen van zichtbaarheid en publiciteit, om de kranten in distributiestanden

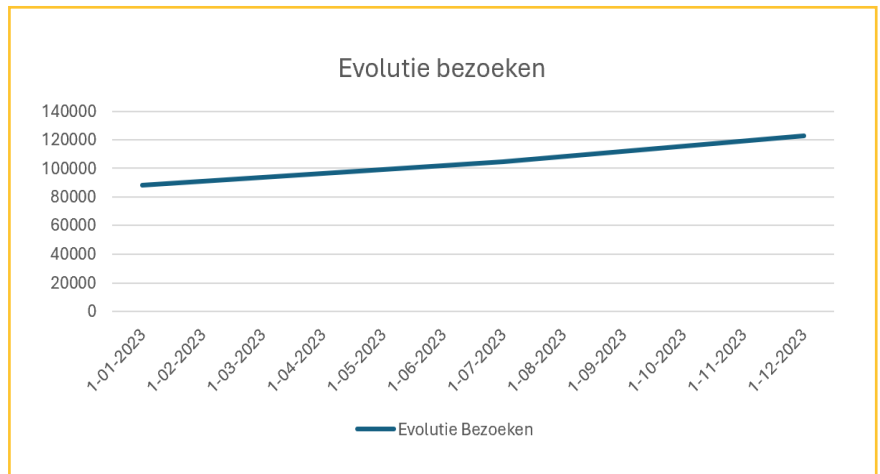
Het nummer 8 behandelde verslavingen en geestelijke gezondheid, evenals de 20e verjaardag van de wet op de rechten van de patiënt, terwijl nummer 9 de «verbindingsplaatsen» heeft verkend en LUSS heeft gepresenteerd. Deze publicaties hebben niet alleen het begrip van de lezers verrijkt, maar hebben ook gediend als platform voor belangrijke discussies op het gebied van geestelijke gezondheid.

GIDS

De gids www.santementale.brussels heeft een aanzienlijke groei van het verkeer gekend gedurende het jaar 2023. Begin januari telde de site 88.120 bezoeken. Deze bezoekersaantallen stegen naar 104.489 bezoeken op 11 juli, wat een groei van 18,57% betekent. Op 31 december 2023 bereikte de site 123.000 bezoeken, wat een extra groei van 17,72% betekent sinds juli. Onze website is een onmisbare referentie geworden op het gebied van geestelijke gezondheid, getuige het groeiende aantal bezoekers dat de site regelmatig raadpleegt.

In november 2023 lanceerde het BPGG een omvangrijk actualiseringsproject om de nauwkeurigheid en relevantie van de verstrekte informatie te waarborgen. Met meer dan 1.500 fiches die moesten worden herzien, was de interventie van Sébastien, de toegewijde vrijwilliger, van cruciaal belang. Hij was drie middagen per week aanwezig en speelde een essentiële rol in de actualiseringsinspanningen, waardoor de juistheid en kwaliteit van de gegevens in de gids gegarandeerd werden.

Voor de toekomst streeft het BPGG ernaar om aanvullende middelen te verkrijgen om de kwaliteit van de site te verbeteren. Het doel is om de toegankelijkheid te vergroten, de gebruikersinterface te verbeteren en een vloeiende en verrijkende gebruikerservaring te garanderen. De verbetering van de visuele weergave en de algehele functionaliteit van de site zal de verspreiding van geestelijke gezondheidsbronnen vergemakkelijken.

9. ONDERZOEK EN ANALYSES

Het Platform is ook betrokken bij de productie van zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens om het werk van het team in de schijnwerpers te zetten, om bepaalde vraagstukken in de geestelijke gezondheidssector te ondersteunen en om nieuwe gegevens te produceren.

Het licht werpen op het werk van het team

In 2023 voerde de onderzoeksmedewerker een monitoring uit van de initiatieven die door het Platform ten behoeve van Oekraïense vluchtelingen werden ontplooid (zie sectie [10. Ondersteuning en begeleiding van Oekraïense begunstigden van tijdelijke bescherming](#)). Deze monitoring was zeer interessant, met name op het gebied van de evaluatie van de behoeften van de vluchtelingen, het veldwerk en de gezondheidsprofessionals. Het hielp ook bij het identificeren van noodsituaties, het voortdurende nadenken over de verbetering van diensten en de analyse van de effectiviteit van de programma's en initiatieven die werden uitgevoerd. Het volgen van de situatie in Oekraïne vergemakkelijkte het opstellen van rapporten aan de autoriteiten tijdens vergaderingen waar de onderzoeksmedewerker het Platform vertegenwoordigde.

In 2023 heeft het Platform ook geestelijke gezondheidstrainingen gegeven (zie sectie [7. Opleidingen](#)). Er werd een online vragenlijst opgesteld en verstuurd naar de deelnemers om hun tevredenheid over de training, de effectiviteit ervan en de behoeften aan verdere training te evalueren. De analyse van deze informatie zal ook helpen bij het verbeteren en heroriënteren van toekomstige trainingsprogramma's.

Productie van gegevens ter ondersteuning van de sectorale eisen

Het Platform zette zijn werk voort met het monitoren van de observatiemaatregelen door geautoriseerde diensten: UVC Brugmann, Cliniques Universitaires Saint-Luc, UVC Saint-Pierre en het Erasmus Ziekenhuis (zie sectie [4 Beschermingsmaatregelen – Gedwongen Opnames](#)). Deze analyses hebben geleid tot een eerlijke verdeling tussen de diensten, maar ook tot een analyse van de evolutie van het aantal aanvragen in de afgelopen jaren en het identificeren van problematische aspecten.

Het Platform heeft ook de Psychiatrische Verzorgingstehuizen (PVT) ondersteund bij het globaal analyseren van gegevens om de actualisering van de programmering, normen en financiering die in 1990 zijn vastgesteld en niet meer aangepast zijn aan de huidige realiteit, te rechtvaardigen. Twee monitorings werden uitgevoerd: de eerste «snapshot» monitoring had als doel om de specifieke behoeften en middelen van twee geïdentificeerde doelgroepen te definiëren - een groep van patiënten op weg naar autonomie en een groep van patiënten met een «residentieel» profiel die op somatisch gebied hun autonomie verliezen -. Wat betreft de tweede monitoring, was het doel om de tijd te meten die aan het residentiële profiel werd besteed dat zijn zelfredzaamheid verliest.

Het ondersteunen van partners door middel van het opzetten van monitoring, globalisering en gegevensanalyse is essentieel werk dat het Platform uitvoert. Het stelt de sector in staat te worden ondersteund en ondersteunt ook belangrijke eisen om passende maatregelen te nemen voor een betere geestelijke gezondheidszorg voor patiënten.

Onderzoek en gegevensproductie

In 2023 heeft het Platform geprobeerd een barometer op te stellen, vergelijkbaar met die van UNAFAM, om gegevens te verkrijgen over de behoeften en uitdagingen van naasten van mensen met een psychische aandoening (zie sectie 6.3 [Enquête «Naasten van mensen met een psychische aandoening»](#)). In maart 2023 werd een online vragenlijst opgesteld en nationaal verspreid. Het Platform kon rekenen op de medewerking van vele partners bij het verspreiden van de enquête, met name Similes Wallonie. Het verzamelen van gegevens werd in december 2023 afgesloten. De resultaten zullen worden geanalyseerd en zullen leiden tot een pleidooi dat in de loop van 2024 zal worden verspreid.

Het Platform neemt ook deel aan een internationaal onderzoeksprogramma, in samenwerking met Canada en Frankrijk, over de perceptie van geestelijke gezondheid onder gemeenschappen uit Sub-Saharaans Afrika. Het onderzoek heeft tot doel de ervaringen van mensen van Sub-Saharaanse afkomst die in Brussel wonen, te verzamelen om hun behoeften, verwachtingen, angsten en eventuele wantrouwen tegenover het gezondheidssysteem te begrijpen. Interviews werden afgenomen met interveniënten en geestelijke gezondheidsprofessionals om hun realiteit te kennen en te begrijpen, en om hun behoeften voor een betere zorg voor deze kwetsbare bevolkingsgroep te bepalen. Om de tijdens de interviews waargenomen trends te verifiëren, werd in november 2023 een vragenlijst voor kwantitatieve gegevens online gezet. Gedurende het jaar werd er hard gewerkt aan de transcriptie van alle interviews om hun analyse mogelijk te maken en om in 2024 een wetenschappelijk artikel te schrijven.

10. ONDERSTEUNING EN BEGELEIDING VOOR OEKRAÏENSE BEGUNSTIGDEN VAN TIJDELIJKE BESCHERMING

Gedurende het jaar 2023 heeft het Platform zijn missies van ondersteuning, begeleiding en bewustmaking met betrekking tot de geestelijke gezondheid van Oekraïense begunstigden van tijdelijke bescherming (UTPB) voortgezet. Deze doelstellingen werden gerealiseerd door middel van de volgende acties:

- Het opzetten en beheren van een gratis telefoonlijn, 0800/1234.7, bereikbaar van maandag tot vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Deze hotline, bekendgemaakt aan zowel professionals als particulieren, speelde een essentiële rol bij het volgen en doorverwijzen van patiënten naar geestelijke gezondheidszorgprofessionals en psychiaters.
- Het plannen en uitvoeren van bewustmakings- en informatiesessies over geestelijke gezondheid, gehouden in collectieve opvangcentra, gemeenten en op de locaties van het Platform.
- Het monitoren en begeleiden van patiënten in crisissituaties op verzoek van veldprofessionals.

Overzichtstabel voor 2023

	JAN.	FEB.	MAA.	APRIL	MEI	JUNI	JULI	AUG.	SEPT.	OKT.	NOV.	TOTAAL
Permanences van het nummer 0800/1234.7	59		43	23	52	56	22	43	70	40	56	464
Sessies voor informatie en bewustmaking over geestelijke gezondheid in collectieve opvangcentra	0	5	4	0	7	2	2	6	4	4	3	38
Sessies voor bewustmaking over geestelijke gezondheid bij het Platform	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	8
Opvolging/oriëntatie van crisissituaties.	19		4	2	5	8	1	2	1	1	4	47

Monitoring van oproepen naar het nummer 0800/1234.7

	JAN.	FEB.	MAA.	APRIL	MEI	JUNI	JULI	AUG.	SEPT.	OKT.	NOV.	TOTAAL
Nummer 0800/1234.7	59		43	23	52	56	22	43	70	40	56	464
Oproepen van professionals	35		26	11	21	21	5	11	27	12	16	185
Oproepen van individuen	24		17	12	31	35	17	32	43	28	40	279

Focus op sessies voor informatie en bewustmaking over geestelijke gezondheid

Sessies voor informatie en bewustmaking over geestelijke gezondheid in collectieve opvangcentra	1	5	4	0	7	2	2	6	4	4	3	38
Aantal aanwezigen	0	78	42	0	83	23	22	57	35	33	0	/
Sessies voor bewustmaking over geestelijke gezondheid bij het Platform	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	8
Aantal aanwezigen	12	10	10	0	8	4	0	0	10	5	0	/

Focus op opvolging en oriëntatie in crisissituaties

	JAN.	FEB.	MAA.	APRIL	MEI	JUNI	JULI	AUG.	SEPT.	OKT.	NOV.	TOTAAL
Opvolging/oriëntatie van crisissituaties	19		4	2	5	8	1	2	1	1	4	47
Doorverwijzing naar een eerstelijnspsycholoog.	9		3	2	3	3	1	1	1	1	3	27
Doorverwijzing naar een psychiater.	0		0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Doorverwijzing naar een kinderpsychiater.	1		1	0	0	0	0	0	0	0	1	3
Organisatie van spoedopname	1		1	0	0	0	0	0	0	0	0	2

11. CONCLUSIE EN VOORUITZICHTEN

«Ons leven is als een fiets, we moeten blijven bewegen om ons evenwicht te bewaren.»

Albert Einstein

Onze blik op de toekomst wordt gevoed door de prestaties van de afgelopen jaren en is optimistisch. We moeten hoop koesteren dat onze acties vruchten afwerpen en alle Brusselse belanghebbenden ondersteunen die dagelijks werken ten behoeve van de gebruikers.

De werklast is zwaar en complex, maar de vooruitgang die we allemaal boeken draagt bij aan het behouden van evenwicht en vooruitgang in onze projecten.

De uitdagingen die we in het activiteitenverslag van 2022 zijn aangegaan, blijven volledig relevant. We moeten blijven streven naar versterking van de toegang tot geestelijke gezondheidszorg voor iedereen. De overheden werken hieraan met aanzienlijke financiële middelen. Het is aan hen om de investeringen te evalueren en deze vervolgens te bestendigen. Laten we de “sans-papiers” en vluchtelingen met zware en verwoestende migratieachtergronden op psychisch vlak niet uit het oog verliezen. In 2024 zal het Platform investeren in specifieke trainingsmodules voor eerstelijns werkers over de geestelijke gezondheid van migranten en ballingen. Het onbetwiste succes van onze trainingssessies die in september 2023 zijn gestart, motiveert ons om dit project voort te zetten met de hulp van het Brumenta- en Bru-Stars-netwerk.

Vroegtijdige opsporing en bewustmaking bij onze jonge adolescenten blijven ook actueel. De analyse van gezondheidsenquêtegegevens en feedback van teams in de ziekenhuis- en ambulante psychiatrie laten zien dat de geestelijke gezondheid van jongeren zorgwekkend blijft. We moeten blijven streven naar versterking van de intersectorale benadering (jeugdhulp, justitie, gehandicaptensector, onderwijs en gezondheid). Het Platform blijft steun verlenen en nauw samenwerken met het Bru-Stars-netwerk. Op het gebied van verslavingen zijn we verheugd dat we in 2023 de werkgroepen «Verslavingen, Geestelijke Gezondheid & Justitie» hebben kunnen hervormen met de hulp van onze nieuwe medewerker, Aude Dion. Zo wordt voldaan aan de behoeften die door de

praktijkmensen zijn geuit en hopen we dat uit deze ontmoetingen nieuwe banden worden gesmeed en versterkt.

Voor gebruikers, familieleden en ervaringsdeskundigen zijn er tal van projecten gestart in 2023 en de vooruitzichten worden duidelijk en versterkt. Het rapport geeft hier uitgebreid verslag van en we willen alle mensen bedanken die bijdragen aan de realisatie van deze projecten.

Een laatste, maar niet minder belangrijke, woord voor al onze zorgverleners en alle actoren op het sociale terrein.

Dank u voor uw toewijding en medeleven jegens degenen die lijden, uw werk is essentieel en uw aanwezigheid is een troost voor degenen die zich verloren voelen. Blijf sterk, uw betrokkenheid en empathie zijn een licht in de donkerste tijden, bedankt voor alles wat u doet.

Verenigingstraat 15
1000 Brussel

 02 289 09 60

 info@platformbxl.brussels

www.platformbxl.brussels